# REPUBLIKA

ROK I. | ŁÓDŹ, PIĄTEK 28 GRUDNIA 1923 r. | NUMER POJEDYŃCZY MK. 100.000 | № 341

REDAKCJA i ADMINISTRACJA, PIOTRKOWSKA 49. TELEFON 22-14.

WYDANIE PORANNE.

GODZINY PRZYJĘĆ REDAKCJI 6—7 POPOŁUDNI. RĘKOPISÓW NIEZAMÓWIONYCH NIE ZWRACA SIĘ


## Koronacja Mikołaja Mikołajewicza na cara.

### Odbyła się tajemnie w pałacu ks. Borysa w Saint-Cloud.

PAT. — LONDYN ,27 grudnia — Angielska radjo-stacja w Leafeldzie podaje co następuje:

Z Paryża donoszą, że odbyła się tu tajemna koronacja wielkiego księcia Mikołaja Mikołajewicza na cara Wszechrosji. Obrząd koronacyjny odbył się przy zamkniętych okiennicach w pałacu wielkiego ks. Borysa w Saint Cloud w obecności najbliższej rodziny.

**PARYŻ OŚRODKIEM HANDLU SOWIECKIEGO.**

AW. — PARYŻ, 27 grudnia — Sprawozdawca finansowy „Daily Telegraph" donosi, że między przedstawicielami francuskich domów handlowych a sowieckimi przedstawicielami zagranicznymi, toczą się rokowania, które prędzej czy później zakończą się tem, że stolica Francji sta nie się najważniejszym ośrodkiem dl handlu rosyjskiego.

## Venizelos wraca do kraju.

### Grecja szykuje się na jego przyjęcie.

PARYŻ, 27 grudnia — Z Aten donoszą, że Venizelos nadesłał telegram do Plastirasa, w którym donosi, że w sobotę 29-go bm. siada na statek celem udania się do Grecji. W kołach rządowych greckich wyrażają nadzieję, że uda się nakłonić Venizelosa do wzięcia udziału w żysiu politycznem. Istnieje nawet gotowość udzielenia Venizelosowi wszelkich pełnomocnictw. Plastiras odpowiedział na depeszę Venizelosa depeszą, w której wyraża wielką radość całego narodu oraz rządu z powodu powrotu wielkiego męża stanu. W Atenach przygotowują się do uroczystego przyjęcia Venizelosa, jakkolwiek zastrzegł się on, że nie chce żadnego uroczystego przyjęcia.

**W OCZEKIWANIU PRZYJAZDU ZBAWCY.**

PAT. — ATENY, 27 grudnia — W oczekiwaniu przyjazdu Venizelosa sytuacja polityczna pozostaje bez zmiany. Prasa przestała się zajmować sprawą utworzenia nowego gabinetu.

**GRECJA DOMAGA SIĘ DOSTAW OD NIEMIEC.**

PAT. — ATENY, 27 grudnia — Rząd grecki polecił swemu przedstawicielowi w Berlinie rozpocząć niezwłocznie z rządem Rzeszy rokowania w związku z decyzją Niemiec całkowitego zaprzestania dostaw w naturze. Grecja domagać się będzie wypełnienia dostaw już rozpoczętych.

**GRECKIE ZGROMADZENIE NARODOWE.**

AW. — PARYŻ, 27 grudnia — Według informacji z Aten, greckie zgromadzenie narodowe zbierze się po raz pierwszy na posiedzeniu w dn. 2 stycznia

## SPRAWY POLITYKI POLSKIEJ.

**PEŁNOMOCNICTWA SKARBOWE DLA RZĄDU.**

PAT. — WARSZAWA, 27 grudnia. — Na konferencję w sprawie pełnomocnictw dla rządu dodatkowo zaproszeni zostali: minister Wyganowski, sędzia sądu najwyższego Lemieszewski profesor Peretjatkowicz z Poznania oraz w miejsce chorego profesora Jaworskiego prof. Estreicher z Krakowa.

**PRZEMYSŁOWCY BIAŁOSTOCCY U P. GRABSKIEGO.**

PAT. — WARSZAWA, 27 grudnia Pan prezes rady ministrów przyjął w dniu 27 grudnia rb. na dłuższej audjencji p. ministra sprawiedliwości Wyganowskiego oraz prezesa generalnej prokuratury Bukowieckiego. Pan prezes rady ministrów na dłuższem posłuchaniu przyjął przedstawicieli białostockiego przemysłu włókienniczego, który przedstawili mu położenie i postulaty tegoż przemysłu.

**ROCZNICA WYZWOLENIA POZNANIA**

PAT — POZNAŃ, 27 grudnia — Dn. 27 b. m obchodzono w Poznaniu uroczyście 5-ta rocznicę wyzwolenia Poznania z pod jarzma pruskiego. Miasto było bogato udekorowane. W kościołach odprawione były nabożeństwa. Na uroczystość złożyły się następnie: defilada wojskowa, pochód stowarzyszeń i zrzeszeń przed ratuszem a wieczorem w obu teatrach miejskich uroczyste przedstawienia

**NUNCJUSZ PAPIESKI U PREZYDENTA.**

PAT. — WARSZAWA, 27 grudnia. — W poniedziałek, dnia 24 b. m. w dzień Wigilijny panu prezesowi rady ministrów Władysławowi Grabskiemu złożył wizytę nuncjusz papieski monsignore Lauri.

**„LWÓW" NA OCEANIE.**

PAT. — WARSZAWA, 27 grudnia. Kapitan statku szkolnego „Lwów", znajdującego się w drodze powrotnej z Ameryki Południowej, doniósł zapomocą radjo-stacji „Valentia" w Irlandji, że dnia 24 grudnia statek ten znajdował się w szerok. 47 stop. półn. i dług. 25 stopni zachodnich. Punkt ten leży na Oceanie Atlantyckim w odległości mniej więcej 700 mil morskich od połudnjo-zachodniego wybrzeża Anglji.

**STOWARZYSZENIE POLSKO-TURECKIE.**

PAT. — POZNAŃ, 27 grudnia — W pierwszej połowie grudnia rb. powstało w Poznaniu Polsko-tureckie stowarzyszenie, którego zadaniem jest nawiązanie między Polską a Turcją stosunków społeczno-gospodarczych. Stowarzyszenie to jest niejako symbolem wznowienia, między obu państwami przyjaźni, zapoczątkowanej w r. 1699 umową w Karłowicach, podpisaną przez ówczesnego wojewodę poznańskiego, Stanisława Małachowskiego, a zatwierdzonej obecnie traktatem lozańskim.

W dniu 6 stycznia 1924 r. urządza stowarzyszenie uroczystą akademję, a w pierwszej połowie lutego organizuje wycieczkę do Turcji. Stowarzyszenie wysłało do prezydenta Rzplitej i do Kemala paszy depeszę, zawiadamiającą o zorganizowaniu się stowarzyszenia.

**WPŁYWY FRANCUSKIE W POLSCE.**

PARYŻ, 27 grudnia — Prasa francuska komentuje zmianę gabinetu w Polsce na ogół dyskretnie. Pertiaux w „Echo de Paris" wyraża obawę, czy polityka zagraniczna Polski nie stanie się niezdecydowaną.

Pertinax atakuje Hiltona Younga, że dla oszczędności żąda likwidacji francuskiej misji wojskowej w Polsce. Pertinax zapytuje czy Francję w Polsce reprezentują ludzie zdolni do odgrywania roli czynnej, czy Francja nie mogłaby dopomóc do odbudowy kraju, którego bilans handlowy już jest czynny i czy rzeczą normalną jest, że wpływy francuskie w Polsce słabną w chwili, kiedy Francja udziela Polsce 400 miljonów kredytu.

„Republique Francaice" w długim artykule zajmuje się również misją p. Hilton Younga. Autor, niepodpisany, wracając z Polski, podkreśla, że uczucia franko-polskie są w Polsce szczere i głębokie byłoby rzeczą niepolityczną robić Polsce scenę zazdrości, tembardziej, że od Francji tylko zależało, aby doradca finansowy w Polsce był francuzem.

## Układy zawarte z p. Korfantym obowiązują!

### Ale jak zdobyć waluty na podatek majątkowy?

PAT. — WARSZAWA, 27 grudnia W związku z nieścisłemi wiadomościami o rzekomem unieważnieniu układów poprzedniego rządu z poszczególnemi gałęziami przemysłu i kupiectwa w sprawie zaliczek na podatek majątkowy, dowiadujemy się z miarodajnego źródła, iż całkowitej rewizji ulegną tylko te układy, które nie zostały doprowadzone do końca. Co do zakończonych i obopólnie przyjętych układów, to ulegną zmianom tylko te ich części, które zezwalają podatnikom na zakupno na wewnętrznym rynku krajowym obcych walut, potrzebnych im do wpłacania wspomnianych zaliczek.

## Waloryzacja taryfy kolejowej.

### Kurs jednostki taryfowej będzie ogłoszony dwa razy na miesiąc.

PAT. — WARSZAWA, 27 grudnia. — Ministerstwo kolej żelaznych komunikuje: Z dniem 1 stycznia 1924 r. wchodzi w życie nowa zwaloryzowana taryfa kolejową. Waloryzacja taryf polega na wyrażeniu ich w jednostce o stałej wartości, w danym razie jednostce taryfowej, równającej się 1:100 franka złotego przyjętej również w waloryzacji podatków. Opłaty taryfowe wyrażone w tych jednostkach będą pobierane jednak w markach polskich według kursu, ustalanego dwa razy na miesiąc przez ministra skarbu i podawane do powszechnej wiadomości.

Wyrażenie taryf w jednostkach złotych nie oznacza bynajmniej izby nowe taryfy podwyższone były do równi taryf przedwojennych, wyrażających w walucie złotej, celem bowiem głównym waloryzacji było uniezależnienie taryf od spadku wartości naszej marki, za którym koleje nie były w stanie nadążyć nawet przy comiesięcznym podwyższaniu, co powodowało ciągły wzrost niedoboru w gospodarce kolejowej. Pozatem ustalenie taryf w jednostce stałej umożliwia sferom gospodarczym oparcie tranzakcji i umów na kalkulacji ścisłej, wolnej od czynników przypadkowych, nie unikniowych przy podwyżkach sporadycznych. W taryfach zwaloryzowanych opłaty w jednostkach taryfowych pozostają bez zmiany, a zmieniać się mogą jedynie w kwotach przypadających na nich marek, ale granice tych zmian dają się jednak przewidzieć przy stałem śledzeniu kursu franka złotego.

Przy sposobności wydano nowe zmienione, w myśl zasad powyższych, taryfy, poddając wogóle rewizji gruntownej dziś obowiązujące taryfy towarowe, które znacznie rozszerzono i skorygowano przez zwiększenie ilości klas taryfowych (10 zamiast dotychczasowych 6), przez uzupełnienie i uporządkowanie nomenklatury znacznie rozszerzono działalność taryf wyjątkowych wprowadzono skorowidz towarowy i t. d.

**ŻYDOWSKIEJ REPUBLIKI NIE BĘDZIE**

Jak się dowiaduje korespondent Z. A. T. w miarodajnych kołach komunistycznych w Moskwie wyrzeczono się zamiaru utworzenia żydowskiej republiki na Białorusi, która miała wejść w skład Związku republik sowieckich. Decyzję tę motywują obawą, iż republika żydowska bardzoby cierpiała z powodu nienawiści wrogów zewnętrznych.

**AMERYKANIE EKSPLOATUJĄ NAFTĘ PERSKĄ.**

AW. — LONDYN, 27 grudnia — Znana grupa finansowa amerykańska Sinclaira zawarła z rządem perskim umowę, n mocy której powierzono jej eksploatację terenów naftowych w 4 prowincjach z ogólnej liczby 5, na lat 15. Odnośne układy trwają z górą dwa lata. Persja otrzymuje wzamian pożyczkę amerykańską, w wysokości 20 miljonów dolarów.

# Badanie zdolności płatniczej Niemiec.

## Skład dwuch komitetów rzeczoznawców.

PARYŻ, 27 grudnia — Komisja odszkodowań ogłosiła komunikat, w którym podaje uzupełniony skład obu komitetów rzeczoznawców.

W pierwszym komitecie rzeczoznawców, przedstawicielami Anglji są sir Robert Kinderski, dyrektor Banku Angielskiego, oraz Karol Stamp sekretarz stowarzyszenia Nobl. Francję reprezentować będą b. minister finansów Permentier oraz Alix, profesor wydziału prawnego w Paryżu. Z ramienia Włoch wchodzą Pirelli, przemysłowiec i Flora profesor skarbowości na uniwersytecie w Bolonji. Z ramienia Belgji Houtart, bankier i członek parlamentu oraz Franqui, minister oraz wicedyrektor Banku „Societe General de Belgique".

W drugim komitecie rzeczoznawców zasiadać będą nastepujący przedstawiciele: Stanów Zjednoczonych — Robinson, prezydent Banku „First National Banc" w Los Angelos. Anglji sir Reginald Mac Kenna, b. kanclerz skarbu, Francji — Atthalin dyrektor banku, Włochy — Alberti, wicedyrektor Banku, „Credito Italiano" i Belgję — Janssen, dyrektor belgijskiego Banku Narodowego.

Pierwsze posiedzenie pierwszego Komitetu zostało wyznaczone na 14-go stycznia, a drugiego komitetu na 22?go stycznia.

### STRESEMAN WYPOCZYWA.

PAT. — BERLIN, 27 grudnia — Stresemann udał się na wypoczynek do Szwajcarji. Powraca on zapewne w początkach przyszłego miesiąca, spodziewając się nadejścia w tym czasie odpowiedzi francusko-belgijskiej.

### ODPOWIEDŹ POINCAREGO NA NOTĘ NIEMIECKĄ.

AW. — BERLIN, 27 grudnia — Według informacji prasy niemieckiej z Paryża, Poincare powołał generała Degouette i Thierarda do jaknajrychlejszego zaopinjowania propozycji niemieckiej, zawartej w nocie z dnia 24 bm. Prawdopodobnie w ciągu 2—3 dni, tj. jeszcze przed Nowym Rokiem, nastąpi odpowiedź Poincarego posłowi niemieckiemu w Paryżu na tę notę.

### WYCOFANIE WOJSK OKUPACYJNYCH Z ZAGŁĘBIA RUHR.

AW. — BERLIN, 27 grudnia — „Frankfurter Zeitung" donosi z zagłębia Ruhr, że wśród okupacyjnych wojsk obiega pogłoska uporczywie, iż z dniem 11 stycznia nastąpi wycofanie większej części oddziałów wojsk francusko-belgijskich.

### SKAZANIE CZŁONKÓW „SCHUPO".

PAT. — DUESSELDORF, 27 grudnia -- W procesie przeciw członkom Schutz polizei zapadł w dniu dzisiejszym wyrok. Z nieobecnych oskarżonych prezydent regencji Gruetner został skazany na 20 lat przymusowych robót, kpt. Bauer oraz por. Bodenstein na 10 lat, z obecnych zaś oficerów por. Paul na 5 lat domu karnego. Inni oskarżeni na więzienie od 3 miesięcy do 5 lat. Kilku oskarżonych zostało uwolnionych.

### ROZMOWY BENESZA Z POINCAREM.

PAT. — PARYŻ, 27 grudnia — Z kół dobrze poinformowanych donoszą, że obecne rozmowy Benesza z Poincarem stanowią dalszy ciąg rokowań, nawiązanych z prezydentem Massarykiem w czasie jego pobytu w Paryżu i przyczynią się do ustalenia zasadniczych podstaw współpracy pomiędzy obu krajami, które niebawem będą mogły być dokładnie określone w formie traktatu.

# Wydalanie robotników polskich z Niemiec.

## Władze niemieckie znęcają się nad nieszczęśliwymi.

AW. — BERLIN, 27 grudnia — Ministerstwo spraw wewnętrznych w Meklenburgu nietylko że nie cofnęło dotychczas rozkazu wydalającego robotników polskich, lecz przeciwnie przeprowadza go stale z całą bezwzględnością. Bandy spekulantów najgorszego typu wyzyskują położenie robotników polskich, zmuszonych do natychmiastowej wyprzedaży dobytku. Transporty robotników odstawiane są do granicy w nieopalanych wagonach i bez jakiejkolwiek aprowizacji.

Wszelkie dopominania się robotników polskich o dopuszczenie do porozumienia się z konsulami Rzeczypospolitej Polskiej są bezskuteczne, ponieważ meklemburskie władze policyjne oraz kolejowe oświadczyły, że opuszczenie wagonów jest bezwzględnie wzbronione.

### OKROPNE TRAKTOWANIE WYDALONYCH PRZEZ WŁADZE NIEMIECKIE.

AW. — BERLIN, 27 grudnia — „Vorwarts" podkreśla w ostrych słowach wydalanie polskich rodzin robotniczych z Niemiec i stwierdza, że odtransportowanie robotników do granic odbywa się bez najmniejszego planu. Pociągi dla wydalonych uruchomione są w niedostatecznej liczbie, a rząd meklenburski nie uważał wogóle za stosowne zawiadomienie konsulatów polskich w Niemczech o zamierzonem, a nawet już przeprowadzanem wydalaniu.

Robotnikom, uległym wydaleniu nie dano wogóle możności do zaopatrzenia się w dokumenty, upoważniające do przekroczenia granicy. Była chwila, kiedy na pograniczu stacji Zawilno, znajdowało się przeszło tysiąc robotników, z rodzinami, pod gołem niebem.

Pracodawcy wydalonych odmówili im wydania jakiejkolwiek zapłaty za pracę i zapomóg na wyjazd, mimo że byli do tego zobowiązani kontraktem.

### PRZEŚCIGNĘLI BISMARCKA.

AW. — GDAŃSK, 27 grudnia — Baltische Presse pisze, że obecne wydalanie Polaków z Niemiec ma charakter daleko ostzejszy od wydalania z roku 1895, któregο dokonał Bismarck.

Pismo to silnie akcentuje niesprawiedliwe i z gruntu niesłuszne stanowisko władz niemieckich.

---

### BEZROBOCIE W GDAŃSKU.

PAT. — GDAŃSK, 27 grudnia — Liczba bezrobotnych w Gdańsku zwiększa się z każdym tygodniem. W sierpniu rb. stan na rynku pracy był bardzo korzystny. Pogorszył się natomiast niezwłocznie po zaprowadzeniu wypłat zarobków, obliczonych w markach złotych. Z końcem listopada liczba bezrobotnych w samem mieście Gdańsku wynosiła 3342 osób, a na obszarze całego wolnego miasta Gdańska wynosiła 5.600. Liczba ta wzrasta w dalszym ciagu.

# Waloryzacja zaległości podatkowych.

PAT. — WARSZAWA, 27 grudnia— Ministerstwo skarbu zwraca uwagę wszystkich płatników, że zaległości i należne daniny publiczne będą od 1-go stycznia 1924 r. zwaloryzowane. W interesie zatem płatników leży, aby wszystkie zaległości i wymienione już podatki państwowe z dodatkiem komunalnym wyrównano jeszcze przed 31 grudnia 1923 r. Waloryzacja będzie polegać na tem, iż wszystkie podatki zaległe z lat poprzednich będą przeliczone na franki złote i pobierane według kursu franka złotego w dniu zapłaty.

Z dniem 1 stycznia 1924 r. kończy się więc okres, w którym płatnicy podatkowi zarabiali na uchylaniuu się od uiszczenia w ustawowym terminie płatności. Przeciwnie, wytworzy sie obecnie stan odwrotny — będą zarabiać ci, którzy podatki zapłacą nawet przed ustawowym terminie płatności w formie zaliczek. Zaliczki takie będą przyjmowały kasy skarbowe od 1 stycznia 1924 roku, a wpłacone sumy przeracho wywane będą na franki złote według kursu dnia zapłaty.

—XX—

### MOŻLIWOŚĆ WOJNY ANGIELSKO-ROSYJSKIEJ.

AW. — LONDYN, 27 grudnia — „Manchester Guardian" w wywiadzie z Cziczerinem wyraża obawę, że powikłania angielsko-sowieckie na tle Afganistanu doprowadzić mogą do wojny angielsko-rosyjskiej.

Według dalszych oświadczeń Cziczerina, Rosja pragnie pokoju z państwami bałtyckiemi, zaś Kopp zabiegał w Warszawie o porozumienie polsko-rosyjskie, wychodząc z założenia, że Polska powinna być pomostem dla handlu z Europą wschodnią i zachodnią. Założenie to jest wstępnym warunkiem stałego pokoju. Do spraw niemieckich Rosja nie ma zamiaru się mieszać, choć musi patrzeć na niebezpieczeństwo, jakieby jej groziło na wypadek zwycięstwa w Niemczech żywiołów monarchistycznych i wojskowych.

Nr. 341 **REPUBLIKA** 28 grudnia 1923.

# Zerwana nić zaufania.

Hasło sanacji skarbu jest obecnie na wszystkich ustach. Nasze stosunki walutowe i finansowe są już tak zabagnione przez nieudolną pięcioletnią politykę, że widać jak na dłoni: dalej tak trwać nie może, jeśli państwo ma się ostać wśród burz i wichrów historji.

Popularne jednak hasło nie jest wszystkim. O sanacji mówi się i pisze od szeregu lat, z trybun rządowych każdy rząd uważa za obowiązek swój zapowiedzieć, iż uzdrowi skarb, a tymczasem dzieje się coraz gorzej i marka — wykładnik naszej sprawności gospodarczej spadła do takiego poziomu, iż z wyżyn dolara oglądać ją można tylko przez teleskop... Kiedy na wiosnę ster gabinetu obejmował p. Witos przy dźwiękach fanfar endeckich ogłoszono urbi at orbi, iż ledwo patrzeć, a waluta nasza uzyska wszelkie możliwe zalety i społeczeństwo patrzeć będzie spokojnie w przeszłość. Nie lada kunsztu dokonał min. Kucharski, który przez szereg miesięcy karmił nas obiecankami różnych pożyczek i subsydjów, a zepchnął kurs marki o kilkaset procent. Po błogosławionym przez wszystkich ustąpieniu z urzędu, na zebraniu związku ludowo - narodowego tłomaczył, iż sanacji jego przeszkodziły ataki lewicy, wybuch w Cytadeli, oraz znane wypadki krakowskie. Kto chce psa uderzyć, ten zawsze kija znajdzie.

Ale zmieniły się dekoracje sejmowe i w pełni chwały wszedł na arenę p. Grabski. Dobrze poinformowani twierdzą, iż rząd jego jest doprawdy „kolendowy", bo posłowie nie chcieli przedłużać przesilenia i zgodzili się na każdy rząd, chcąc jak najprędzej jechać do domu na święta. Nie przepowiadają p. Grabskiemu długiego rządzenia tak czy inaczej jednak rozpoczęło się ono pod znakiem znów naprawy skarbu. Oklaski ze wszystkich stron... P. Grabski zaczął od tego, iż przekreślił pracę p. Korfantego i zerwał układy z handlem, dotyczące spłaty podatku majątkowego w obcych walutach.

Ten pierwszy krok wywołać już musi poważne refleksje i, zdaniem naszym, stawia pod wielkim znakiem zapytania cały plan reformy.

W zasadzie zagadnienie zbogacenia skarbu jest elementarnie łatwe do rozwiązania, jest obojętna metoda, którą się do celu dochodzi. Tak więc, w wiekach średnich, gdy panujący, w którym personifikowało się państwo, wyczerpał już z kretesem swój skarbiec, najzwyczajniej w świecie konfiskował całość lub część majątków, należących do obywateli, zagarniał niezmierzone bogactwa i wszystko znać było jaknajlepiej, póki starczyło grosza. Historja wskazuje tu przykłady Hiszpanji, Francji i państewek niemieckich i włoskich. Spółczesne jednak państwo demokratyczne ma cele i zadania zgoła inne, niż średniowieczna tyranja. Tam celem były interesy osobiste i dynastyczne panującego, wraz z jego wojennemi zachciankami. Obecnie celem jest przedewszystkim dobro obywateli i pomyślny rozwój stosunków społecznych. Dlatego też rabunkowe metody napełniania skarbca są wykluczone, a sanacja finansów odbywa się przy pomocy metod, które liczą się przedewszystkim z tym, iż dobre finanse zależne są tylko i wyłącznie od bogactwa społecznego, którego żadną miarą nie należy podrywać. Ten właśnie umiar pomiędzy dobrze zrozumianym interesem państwa, a interesem obywateli jest cechą charakterystyczną spółczesnej skarbowości, a każde naruszenie powyższej zasady postępowania musi się boleśnie odbić na przyszłych losach całości. Nie mogą nam przyświecać ani wzory „pijanych" budżetów rosyjskich, które opierały się na podatku konsumpcyjnym od wódek, ani metody różnych podatków pośrednich, spychających masy pracujące do nizin okropnej nędzy.

P. premjer Grabski w expose swoim, jako fachowiec i to fachowiec podobno tęgi, położył najważniejszy akcent na troskę o skarb. Musimy w odpowiedzi raz jeszcze wyraźnie podkreślić, iż metodami wyłącznie skarbowemi łatwo jest zbogacić doraźnie państwo, ale jedynie mądra polityka zarówno wewnętrzna, jak i zewnętrzna i gospodarcza doprowadzić może do stabilizacji stosunków.

Cóż z tego, jeśli na czas dłuższy nawet ustalimy kurs marki, gdy kraj znajdzie się bez wyjścia, opanowany bezrobociem, znękany drożyzną, bez możności eksportu, o nieuporządkowanej administracji, związany węzłami zależności politycznej od zagranicy, skrępowany traktatami militarnemi? I dlatego państwem nie może rządzić ani profesor skarbowości, ani aptekarz, ani muzykant, ani inżynier, ale musi rządzić przedewszystkim polityk, który potrafi pogodzić wszystkie wymogi dobrobytu spółczesnego i historycznego w jedną całość, zna doskonale warunki nie tylko jednego resortu rządowego, ale świadom jest celów państwa jako takiego i umie do celów tych dostosować psychikę swego społeczeństwa.

P. Grabski rozpoczął od tego, iż zerwał układy z kupiectwem w sprawie podatku majątkowego. Podobno p. Korfanty zawarł z kupcami układ, niekorzystn dla skarbu, bowiem z łatwością da się o handlu osiągnąć więcej, mówią, że aż po dwójnie. P. premjer Grabski okazał wiel pieczołowitości skarbowej, ale czy nie p pełnił innego błędu?

Cały świat, a szczególnie prawnic francuscy i amerykańscy wytykają rząd wi bolszewickiemu, iż nie uznał on długów carskich i nie chce ich zapłacić. Według norm prawnych obowiązujących wszelkie zobowiązania, zaciągane prze państwo, nie zależą zupełnie od zmian rządu i dotychczas rzadko zdarza się w historji państw cywilizowanych, aby jakiekolwiekbądź układy dokonane ucierpiały z powodu zmian personalnych. C jest obowiązujące w prawie międzynarodowym wobec obcych, tym bardziej win no obowiązywać wśród swoich. Skoro p Korfanty, jako wicepremjer doszedł d pewnego porozumienia z jakąś kategor kontrahentów, praworządność wymag aby przyjął je, jako fakt dokonany p. Gra ski. Cóż z tego, iż układ był podpisan czy też nie? Wystarczy, jak w uczciwy stosunkach kupieckich — słowo! Nikt n pertraktował ani z p. Korfantem, ani z Grabskim, ale z rządem, który zaws jest, był i będzie i zawsze zobligowan jest danym słowem.

Podstawowym warunkiem dobrego p sperowania państwa jest zaufanie obywa teli. Skoro nie będzie zaufania nie będz sanacji waluty. Gdyby naraz jednego dn wszyscy posiadacze dolarów zgłosili do banków emisyjnych amerykańskich żądaniem wymiany banknotów na złot z pewnością banki te nie mogłyby wypeł nić żądań. Ale amerykanie i świat ca ma zupełne zaufanie do banków swych dlatego, jak i w Rosji przed wojną — ka żdy spokojnie woli nosić lekkie papierk niż ciężkie złoto.

Twierdzimy stanowczo, że p. Grabs popełnił ciężki błąd przez swą nieznaj mość psychologji, iż uznał umowę z ku cami za niebywałą. Może da to nawet wi cej marek, ale wiele przyniesie szkod moralnej państwu, którego dawne rząd już nie jedną tego rodzaju zrobiły „omył kę". Praworządność i zaufanie — te dwa kamienie węgielne, na których funduje się gmach państwowy, absolutnie winny być ochraniane od wstrząsów.

To nie sztuka zapełnić skarb podatka mi i daninami, które wyrządzą straty pro dukcyjności kraju, ale o ileż większym kunsztem jest doprowadzenie do stanu kwitnącego drogą rozumnych reform! Pol ska czeka jeszcze na swoich Colbertów i Steinów, a p. premjer Grabski, jak dotychczas, polityką swą ich nie przypomi na.

Jest on dopiero na progu swych rzą dów. Oby się stało, abyśmy się pomylili Ale zdaje nam się, iż na bliską przyszłość niewiele Polska spodziewać się może do brego!...

**Czesław Ołtaszewski.**

## Zjednoczenie kościoła w Anglji.

### List arcybiskupa canterburyjskiego.

PAT. — LONDYN, 27 grudnia — Arcybiskup canterburyjski wystosował pismo do arcybiskupa metropilitańskiego unji angielskiej, w którym powołuje się na cały szereg konferencji i dyskusji, odbytych od czasu wydania odezwy na zjeździe w Lambeth w r. 1920, traktującej o ponownem zjednoczeniu kościoła angielskiego. Arcybiskup canterburyjski zwraca w piśmie tem uwagę na szkodliwość rozczłonkowania kościoła w Anglji i przypomina, że wezwanie z Lambeth przyjęte było bardzo życzliwie na kontynencie i zagranica. Na wezwanie to kościół szwedzki odpowiedział wystosowaniem zaproszenia do biskupów angielskich do wzięcia udziału w ceremonji konsekracji dwóch biskupów szwedzkich w katedrze w Upsali. Wschodni kościół ortodoksyjny przysłał do Lambeth specjalną delegację, a synod św. w Konstantynopolu oświadczył, że uważa, że obrządek anglikański nie różni się niczem od obrządku rzymsko-katolickiego i ormiańskiego. Tę deklarację potwierdzili również patrjarcha jerozolimski i kościół na Cyprze. W piśmie arcybiskupa canterburyjskiego znajduje się również uwaga o konferencji odbytej w tej sprawie w miejscowości Malines, pod przewodnictwem kardynała Mercier, przedstawicieli kościoła rzymsko-katolickiego. W związku z tem arcybiskup zaznacza, że w Malines odbyto już trzy konferencje, i że dziś jeszcze trudno jest przewidzieć cokolwiek o ostatecznych ich rezultatach. Jakkolwiek w sprawie tej nie powzięto jeszcze dalszych określonych kroków, to jednak zdaje się pewne, że zwołane zostaną dalsze konferencje.

#### O ZJEDNOCZENIE KOŚCIOŁÓW CHRZEŚCIJAŃSKICH.

PAT. — LONDYN, 27 grudnia — Ruch na rzecz unifikacji kościoła w Anglji znalazł bardzo przychylny oddźwiek w sferach wolnego kościoła w Anglji. W sferach tych utrwala się wiara, że ciężkie warunki, jakie przeżywa świat, mogą być znacznie złagodzone, a nawet łatwiej uregulowane, jeśli na sprawy te świat spoglądać będzie bardziej z punktu widzenia chrześcijańskiego. Ten ideał można osiągnąć przez zjednoczenie kościołów chrześcijańskich wogóle. Jednak w tych samych sferach wskazują na ogromne trudności, jakie napotyka sprawa zjednoczenia kościoła w Anglji ze strony zarówno nonkonformistów, jak i kościoła rzymsko-katolickiego.

#### WRAŻENIE W ZWIĄZKACH RELIGIJNYCH.

PAT. — LONDYN, 27 grudnia — List pasterski arcybiskupa canterburyjskiego w sprawie konferencji, zwołanej w przedmiocie zjednoczenia kościoła w Anglji, wywołał poszczególnych związkach religijnych niesłychane wrażenie. W kołach tych szczególne wrażenie budzi fakt konferencji przedstawicieli kościoła anglikańskiego z przedstawicielami kościoła rzymsko-katolickiego w Malines.

—XX—

## Czesi, słowacy i Polska.

### Ruch niepodległościowy na Słowaczyźnie wzrasta.

PRAGA, 27 grudnia — Ruch niepodległościowy na Słowaczyźnie wzrasta coraz bardziej. Rozmiary ruchu niepodległościowego ssłowackiego są obecnie tak duże, że zmuszają czeskie koła polityczne do prowadzenia propagandy przeciw niepodległości Słowaczyzny.

W ostatnich dniach minister czeski Hodża wystąpił w Eberhardzie z dłuższem przemówieniem, w którym starał się uzasadnić niemożliwość i niesłuszność żądań słowackich. Powiedział on między innemi, że Słowaczyzna może być niepodległa tylko dopóty, dopóki rządy warszawski i budapeszteński inaczej nie zadecydują. Czesi nie mogą się zgodzić na proklamowanie niepodległości Słowaczyzny, bowiem, gdyby teoretycznie takie proklamowanie pewnego dnia nastąpiło, należałoby również usamodzielnić ziemie należące historycznie do Czech, a więc Morawy i Śląsk, a wtedy terytorjum państwa czeskiego sprowadziłoby się do obszaru jednego komitatu.

Minister Hodża jest znanym renegatem słowackim. Jest nastrojony wrogo wobec Polski.

#### CZESI CHCĄ STRZELAĆ PRZEZ SŁOWACZYZNĘ DO POLSKI.

PRAGA, 27 grudnia — W związku z nowym wynalazkiem francuskiej techniki wojskowej, który polega na skonstruowaniu nowego typu armaty 32 cm., której nośność wynosi 104 kilometry — prasa czeska omawia ten wynalazek z wielkim zadowoleniem. Prasa czeska twierdzi, że wobec tego będzie można strzelać od czesko-węgierskiej granicy przez całą Słowaczyznę do Polski.

—x—

#### ZAMACH NA KS. REGENTA JAPOŃSKIEGO.

PAT. — TOKIO, 27 grudnia — Pewien młody człowiek strzelił do samochodu, w którym znajdował się książę regent, udający się do parlamentu. Ks. regent uszedł bez szwanku.

# Wiadomości bieżące.

GRUDZIEN
28
PIĄTEK

Dziś: Młodzianków mm.
Jutro: Tomasza Kant.
—:—
Wschód słońca o g. 7.40
Zachód o g. 3.26
Wsch. księżyca o g. 1.43 p.
Zachód o g. 3.18 r.
Długość dnia 7.46
Ubyło dnia g. 8.59

### WYNIK GRY W KLUBIE SZACHISTÓW.

Wczoraj w łódzkim klubie szachistów odbyła się gra między Warszawą i Łodzią.

Rozegrane były cztery partje:

1 partja — p. Szlamberg (Warszawa) contra Daniszewski (Łódź). Wygrał p. Szlamberg

2 partja — p. Łowcki (Warszawa) contra Gottesdiner (Łódź). Wygrał p. Łowcki.

3 partja — p. Szwarcman (Warszawa) contra Kolski (Łódź). Wygrał p. Szwarcman.

4 partja — p. Przepiórka (Warszawa) contra Hirsztein (Łódź) — nierozegrana jeszcze (godzina 12 w nocy).

### SPRAWA LINJI TELEFONICZNEJ ŁÓDŹ — GDAŃSK W ZAWIESZENIU.

Jak już donosiliśmy, rząd projektował budowę linji telefonicznej Łódź — Gdańsk, gdyż dotychczas linja ta prowadzi przez Poznań co jest połączone z wielu trudnościami.

Jednakże przy skreślaniu niektórych pozycji z budżetu ministerstwa poczt i telegrafów pozycję tę skreślono wobec czego jedynie przy poparciu sfer przemysłowcyh i finansowych miasta linja ta może być przeprowadzona na wiosnę roku 1924 b.

### WALORYZACJA TARYFY NA KOLEJACH DOJAZDOWYCH.

**Jak się dowiadujemy ze źródła miarodajnego, równocześnie z waloryzacją tary y na kolejach państwowych, nastąpi ona na kolejkach dojazdowych. (p)**

### KOMISJE PRZEGLĄDOWE P.K.U.

Jak się dowiadujemy z PKU., komisja przeglądowa odbywająca swe posiedzenia we wtorki rozpocznie swą działalność we wtorek dn. 3 stycznia, a komisja dodatkowa w sobotę 5 stycznia. (b)

### ECHA ARESZTOWANIA KOMUNISTÓW.

Jak już donosiliśmy, w ubiegłym tygodniu policja polityczna dokonała rewizji i aresztowań podczas posiedzenia komitetu dzielnicowego komunistycznej partji polski. Otóż obecnie jak się dowiadujemy, śledztwo w tej sprawie zostało już zakończone, przyczem prawie wszystkim aresztowanym udowodniono zbrodniczą działalność w stosunku po państwa i sprawy ich przekazano prokuratorowi przy sądzie okręgowym. Zwolniono jedynie dodatkowo aresztowanych żonę właściciela mieszkania w którem odbywały się narady Józefę Kucher, Mordkę i Icka Klejnow. (b)

### ZNALEZIONE DOKUMENTY.

Zgubioną książeczkę członkowską ze związku „Praca" na imię Kazimjery Wawrzyniak, odebrać można w adm. „Republiki".

3 klucze zgubione w dniu wczorajszym na ulicy Piotrkowskiej są do odebrania w adm. „Republiki".

---

**Wigilja w miejskich domach wychowawczych.** W poniedziałek, dnia 24-go bm. w godzinach poobiednich prezydent miasta p. M. Cynarski i wiceprezydenci W. Wojewódzki i W. Groszkowski oraz ławnik wydziału opieki społecznej, p. Adamski i ławnik wydziału oświaty i kultury, Z. Najkowski odwiedzali dziatwę, znajdującą się w miejkich domach wychowawczych. Po przełamaniu się opłatkiem z dziatwą i personelem i złożeniu życzeń, przedstawiciele prezydjum zasiedli do wspólnej wieczerzy. Po wieczerzy zapalono pięknie przybrane choinki, zaś wychowańcom domów wychowawczych rozdano podarunki składające się z jabłek, cukierków i orzechów. Następnie odśpiewano kolendy.

**Przeciwko kradzieżom w szkołach.** Wobec zdarzających się wypadków kradzieży odzienia dzieci z szatni szkół powszechnych — wydział oświaty i kultury pismem okólnem zwrócił uwagę kierowników szkół na konieczność zorganizowania należytego dozoru w szkołach. O odpowiedzialność za ewentualne straty materjalne dziatwy ponosić będzie w pierwszym rzędzie obsługa szkolna.

**Sport zimowy w Łodzi.** Wydział gospodarczy magistratu, korzystając z pięknej, mroźnej pogody, urządził w parku kolejowym ślizgawkę, zaś w parku ks. Józefa Poniatowskiego saneczkowanie. Jak bardzo odczuwać się dawał brak w Łodzi zimowych rozrywek sportowych, o tem świadczy tłumny napływ publiczności, spragnionej sportów zimowych. W myśl uchwały delegacji wydziału gospodarczego, osiągnięte z tych imprez sumy będą przeznaczone na oświetlenie parków miejskich. Prawdopodobnie w dniach najbliższych park Sienkiewicza otrzyma już kompletną instalację elektryczną.

**Wyjazd prezydenta miasta.** W dniu wczorajszym wyjechał na 2-tygodniowy od 27 12 do 10 1 na odpoczynek do Zakopanego p. prezydent Cynarski. Nieobecnego prezydenta miasta w czynnościach urzędowych zastępuje p. wiceprezydent inż. Wojewódzki. W podległych bezpośrednio p. prezydentowi Cynarskiemu: wydziale statystycznym, urzędzie stanu cywilnego i biurze ksiąg stałej ludności — przewodnictwo pełnić będą zastępczo naczelnicy wymienionych instytucji.

**Remanent i inwentarz.** Rozporządzenie remanentu rocznego i spisu inwentarza wydziału hadlowego magistratu odbędzie się: a) w dniu 29, 30 i 31 XII 1923 roku od godz. 8-ej rano na składzie miejskim przy ul. Jerzego nr. 8, b) w dniu 31 XII 1923 roku o godz. 12-ej w poł. w sklepach miejskich przy ul. Piotrkowswiej 273, Targowej 38, Franciszkańskiej 15 i Aleksandrowskiej nr. 28.

W powyższym czasie sklepy i składy będą nieczynne.

**Nowe ceny mleka.** W ostatnim dniu przed świętami komisja rzeczoznawców przedstawiła do zatwierdzenia w referacie walki z lichwą nowy cennik na mleko

Ceny te przedstawiają się w następujący sposób litr mleka w hurcie 270,000 mk., w detalu 300,000 mk., świeże wprost od krowy 20 proc. drożej. (p)

**Żydowskie akademickie koło łodzian.** W b. m. zawiązało się w Warszawie Żydowskie akademickie koło łodzian, mające na celu niesienie pomocy materjalnej i podniesienie poziomu kulturalnego akademików wyższych uczelni w Polsce, pochodzących z Łodzi i okolic. Członkiem stowarzyszenia może być każdy akademik (ka), abiturjent i absolwent w 1-ym roku po ukończeniu.

---

## Teatr, muzyka i sztuka.

### TEATR POPULARNY.

Teatr popularny gra dziś i jutro (sobota 3.15 po poł.) 5 obrazów ludowych ze śpiewami i tańcami K. Wróblewskiego „Do Betleem". W sobotę wieczór o 8.15 po raz pierwszy „Krakowskie Zuchy" wodewil w 4 aktach St. Turskiego.

### KONCERT MIKOŁAJA JACHNO.

Jutro t. j. w sobotę o godz. 8.15 wiecz. odbędzie się tylko jeden koncert znanego artysty Mikołaja Jachno z udziałem znanej śpiewaczki Serafiny Talarico. Po występach p. Jachno „Przegląd Wieczorny" w nr. 231 napisał: Ogólna uwaga skierowana była, rzecz jasna, w stronę p. Jachny, którego natura obdarzyła głosem, a właściwie materjałem głosowym pierwszorzędnym, muzykalnością, poczuciem frazy i piękna i korzystnymi warunkami zewnętrznymi. Śpiewa p. Jachno z młodzieńczym zapałem, dając wyraz, chwilami akcent mocny i zdobywa się nawet na frazes a la Szalapin.

### KTO JEST NAJPIĘKNIEJSZĄ ŁODZIANKĄ?

Komitet maskarady sylwestrowej w Filharmonji pragnąc rozstrzygnąć pytanie: kto jest najpiękniejszą łodzianką? urządza konkurs piękności i uprasza wszystkie urocze panie o nadsyłanie swych fotografji do dnia 31 b. m. włącznie do kasy nr. 1 w gmachu Filharmonji.

Fotografje winny być zaopatrzone odpowiednim godłem a w osobnej kopercie z nadmienieniem na konkurs piękności należy podać dokładny adres danej osoby. Fotografje będą niezwłocznie po konkursie zwrócone. Trzy najpiękniejsze łodzianki otrzymają trzy nagrody a mianowicie: 1 nagroda album w luksusowej oprawie „portrety pań wytwornych", 2 nagroda portret w dużym forcie osoby, która zostanie nagrodzona, 3 nagroda zawierać będzie dyskretną niespodziankę. Osoby biorący udział w konkursie będą w jutrzejszym numerze wymienione.

### NAJBLIŻSZY KONCERT POPOŁUDNIOWY.

Na niedzielnym koncercie popołudniowym w dniu 30 b. m. o godz. 4-ej po poł. wystąpi znakomita śpiewaczka oper zagranicznych p. Helena Fotygo, której głos mieliśmy sposobność podziwiać w zeszłym sezonie. W koncercie tym weźmie udział świetny skrzypek p. Stanisław Frydberg który niezwykłą słodyczą swego tonu potrafi czarować słuchaczy i znany p. L. Prybulski. W programie cały szereg najpiękniejszych arji i duetów operowych ora utwory skrzypcowe Wieniawskiego, Kreislera i t. d.



## Pobór podatku dochodowego za m. styczeń.

Izba skarbowa podaje do wiadomości, że ministerstwo skarbu reskryptem z dnia 18-go grudnia 1923 roku L. D. P. 10402-II-23 zarządziło, aby pobór podatku dochodowego od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę był w miesiącu styczniu 1924 roku r. dokonany trybem, przewidzianym w odnośnych, obecnie obowiązujących przepisach, według skali następującej.

| L.p. | Wysokość wypłaconego wynagrodzena obliczona w stosunku rocznym w 1000 marek — Ponad | do | Stopa proc. podatku |
|---|---|---|---|
| 1. | 1,576,800 | — 2,102,400 | 0,3 |
| 2. | 2,102,400 | — 2,268,000 | 0,4 |
| 3. | 2,628,000 | — 3,416,400 | 0,5 |
| 4. | 3,416,400 | — 4,204,800 | 0,7 |
| 5. | 4,204,800 | — 4,993,200 | 0,9 |
| 6. | 4,993,200 | — 5,781,600 | 1,1 |
| 7. | 5, 781,600 | — 6,570,000 | 1,4 |
| 8. | 6,570,000 | — 7,446,000 | 1,7 |
| 9. | 7,446,000 | — 8,322,000 | 2 |
| 10. | 8,322,000 | — 9,198,000 | 2,5 |
| 11. | 9,198,000 | — 10,074,000 | 3 |
| 12. | 10,074,000 | — 10,950,000 | 3,5 |
| 13. | 10,950,000 | — 11,388,000 | 4,5 |
| 14. | 11,388,000 | — 12,045,000 | 5,5 |
| 15. | 12,045,000 | — 12,702,000 | 7 |
| 16. | 12,702,000 | — 13,578,000 | 8,5 |
| 17. | 13,578,000 | — 14,454,000 | 10 |
| 18. | 14,454,000 | — 15.330,000 | 11,5 |
| 19. | 15,330,000 | — 16,425,000 | 13 |
| 20. | 16.425,000 | — 17,520,000 | 13,6 |
| 21. | 17,520,000 | — 18,615,000 | 14,3 |
| 22. | 18,615,000 | — 19,710,000 | 15 |
| 23. | 19,710,000 | — 20,805,000 | 15,7 |
| 24. | 20,805,000 | — 21,900,000 | 16,5 |
| 25. | 21,900,000 | — 22,995,000 | 17,6 |
| 26. | 22,995,000 | — 24,090,000 | 18,1 |
| 27. | 24,090,000 | — 25,185,000 | 18,8 |
| 28. | 25,185,000 | — 26,280,000 | 19,5 |
| 29. | 26,280,000 | — 39,420,000 | 20,2 |
| 30. | 39,420,000 | — 52,560,000 | 20,9 |
| 31. | 52,560,000 | — 65,700,000 | 21,6 |
| 32. | 65,700,000 | — 78,840,000 | 22,3 |
| 33. | 78,840,000 | — 98,550,000 | 23 |
| 34. | 98,550,000 | —157,680,000 | 24,5 |
| 35. | 157,680,000 | —197,100,000 | 25,5 |
| 36. | 197,100,000 | —262,800,000 | 27 |
| 37. | 262,800,000 | — | 28,5 |

Zarządzenie niniejszego obowiązuje od 1-go stycznia 1924 roku z tem, że podana skala ma zastosowanie również przy potrącaniu podatku od uposażeń służbowych, emerytur, i wynagrodzeń za ujemną pracę, wypłaconych w końcu miesiąca grudnia 1923 roku a należnych za miesiąc styczeń 1924 roku.

---

## Zamienił cedergrenowski stryjek na siekierkę, kijek... Biurokraci z ministerstwa poczt i telegrafów ćwiczą się w używaniu synonimów.

Na mocy rozporządzenia władz pocztowo-telegraficznych, zostaje zniesione wpłacanie zaliczek (awansów) od dnia 1 stycznia 1924 przez abonentów łódzkiej miejskiej sieci telefonicznej na rozmowy międzymiastowe i nadawanie i odbieranie telegramów przez telefon natomiast wprowadzone zostaje pobieranie zabezpieczeń.

Wysokość zabezpieczenia oblicza się według należności miesięcznych jakie od abonenta przypadać mogą.

Abonenci łódzkiej sieci miejskiej, którzy dotychczas wpłacali zaliczki na rozmowy międzymiastowe i na nadawanie i odbieranie telegramów przez telefon winni są złożyć począwszy od 7 stycznia do 20 stycznia wspomniane zabezpieczenia w kasie urzędu telegraficznego Przejazd 38 z deklaracją.

Po tem terminie rozmowy międzymiastowe i nadawanie telegramów nie będzie się mogło odbywać. Rozporządzenie to dotyczy również instytucje społeczne i somorządowe.

W deklaracji należy podać sumę jaką się wpłaca tytułem zabezpieczenia i zobowiązanie się do regulowania rachunków za wszystkie rozmowy z danego aparatu do 15-go następnego miesiąca. b.

# O umowę w przemyśle włókienniczym.

## Robotnicy żądają uwzględnienia wskaźnika drożyżnianego za drugą połowę grudnia.

Pod przewodnictwem posła Szczerkowskiego odbyło się posiedzenie komitetu wykonawczego klasowego związku włókniarzy, na którem między innemi rozpatrywano również sprawę kończącej się umowy z przemysłowcami co do regulacji płac y przemyśle włókienniczym.

W dłuższem przemówieniu poseł Szczerkowski scharakteryzował sytuację na tle redukcji dni pracy w przemyśle włókienniczym, zamykania fabryki i ogólnej sytuacji.

W pierwszym rzędzie, mówił poseł Szczerkowski, należy zabezpieczyć bezrobotnych i zapewnić im kęs chleba, a ponieważ ustawa o zabezpieczeniu bezrobotnych w sejmie upadła, to należy podjąć starania, by ją ponownie wnieść na forum sejmowe.

Następnie odczytano list krajowego związku przemysłu włókienniczego o wymówienia umowy co do regulacji płac i stwierdzono, iż związek przemysłu włókienniczego w państwie polskiem podobnego pisma nie nadesłał.

W dyskusji nad tą sprawą pos. Szczerkowski oświadczył, że ustawa o przymusowem stosowaniu wskaźnika drożyżnianego przyjęta już została przez sejm w dwóch czytaniach a trzecie odbędzie się w dniu 4 stycznia. Ustawa ta prawdopodobnie przyjęta zostanie, w przeciwnym bowiem razie komisja centralna wezwie ogół robotników do akcji ostrej w obronie praw swych.

Następnie komitet wykonawczy stwierdził, że na zasadzie umowy dotychczasowej z przemysłowcami należy się robotnikom jeszcze podwyżka za drugą połowę grudnia.

Po omówieniu dalszych spraw przyjęto następujące wnioski:

1. Zwrócić się do centralnej komisji związków zawodowych z żądaniem, by wniesienia powtórnie na sejm sprawy o ubezpieczenie bezrobotnych.

2. Żądać aby wzrost drożyzny który wykaże komisja statystyczna za za drugą połowę grudnia doliczony został do płac robotniczych i o ile ustawa o przymusowem stosowaniu wskaźnika nie będzie przez sejm przyjęta, wezwać centralną komisję do proklamowania akcji ogólnej. b.





# Krytyczna sytuacja w przemyśle włókienniczym.

## Redukcja pracy przybiera katastrofalne rozmiary.

Aczkolwiek w ostatnim tygodniu przed świętami, prawie wszystkie fabryki były uruchomione przez całe 6 dni w tygodniu to jednak wiele z nich zapowiedziało dalsze ograniczenie dni pracy bezpośrednio po świętach.

Zaznaczyć należy, że sporo fabryk średnich i małych w bieżącym tygodniu zupełnie unieruchomiło warstaty pracy.

W obecnym jednak okresie redukcja wzmaga się z tygodnia na tydzień. Tak też było i w ubiegłym tygodniu. Z jednej strony przedsiębiorstwa, które dawniej ograniczyły dni pracy, na ten specjalnie tydzień przedłużyły pracę inne znów znalazły się w takiej sytuacji, że ograniczyły pracę przed samemi świętami.

Do 4-ch dni w tygodniu skrócono pracę w firmie Bławat Łódzki, J. K. Poznański, Markusfeld.

Do 3-ch dni: Herman Szlee, Tow. Akc. Heincel. Mordjaner, Rubin i Szwac, Kleinman, K. Goepert, J. Fiat, J. Kamiński. B-cia Kon, Merkury i J. Dobrecki.

Do 2-ch dni: Agiński i Liberman, B-cia Szychwark, Glucksman, Lewit, Brzeziński i J. Bojarski. (p)

# Co było, a nie jest, nie pisze się w rejestr.

## Epopeja kradzieży kolejowych z qui-pro-quowym librettem.

Od szeregu miesięcy nastawiacze na dworcu kolej fabrycznej niepokojeni byli przez dobrze zorganizowaną szajkę złodziei, którzy zrywali plomby z wagonów i kradli przesyłki.

Po skonstatowaniu kradzieży, na pierwszy ogień szedł nastawiacz. który w razie nieujawnienia rzeczywistego sprawcy kradzieży, był pierwszym kandydatem do redukcji. To też nic dziwnego, że „nastawiaczom" specjalnie zależy na schwytaniu złoczyńców.

Pewnego wieczoru listopadowego „nastawiacz" taki zauważył między wagonami kręcących się kilku meżczyzn i jednego z nich schwytał z workiem pod ubraniem i tryumfalnie odstawił go do posterunku, gdzie schwytany oznajmił iż nazywa się Roman Laskowski, zam. przy ulicy Konstantynowskiej 157.

Eskortowany zdołał zmylić czujność eskortującego go i zbiegł.

Komisarz policji polecił podwładnym sobie organom by zbiega schwytali za wszelką cenę.

Pewnego dnia posterunkowy Filipiak spotkał jakiegoś jegomościa, w którym zdawało mu się, iż poznał uciekiniera więc sprowadził go do komisarjatu.

Tu okazało się, iż schwytany nazywa się Roman Każmierski i nie przyznaje się do żadnej wyprawy na torze kolejowym.

W sądzie oskarżony, oświadczył, że aczkolwiek był karany za kradzież to zawód swój zmienił i nie może odpowiadać za swych kolegów po fachu.

Świadkowie robotnicy zeznali że oskarżony pracuje razem z nimi.

Obrońca podsądnego adw. Kobyliński dowodził że policjant nie jest w stanie orzec, iż schwytany przez niego jest właśnie tym, który operował wśród wagonów a przeszłość podsądnego nie może odgrywać roli przy ferowaniu wyroku.

Sędzia po wysłuchaniu obrony, podsądnego uniewinnił. (b)



A. AWERCZENKO.

# Niemożliwa rzecz.

Nauczyciel hystorji Maksym Iwanowicz Taczkin przerzucał stronice dziennika i szukał czegoś między nazwiskami.

— Wyzwę... no, chociażby... Siniuchina!..

Mikołaj Siniuchin pobladł na twarzy opuścił głowę, wolnym krokiem zbliżył się do katedry i rozdziawił głupkowato usta.

— No... więc? — zbił go z tropu Taczkin.

— Nie umiem na dzisiaj lekcji... — rzekł cicho Siniuchin, patrząc ze strachem w okno.

— Ach, tak?! — zdziwił się umyślnie Taczkin — A dlaczego?... Czy możesz mi objaśnić?

Siniuchin musiałby mu powiedzieć, że system „odtąd — — dotąd" i „powtórzyć, to co było zadane w zeszłą środę" — ten suchy system w nauczaniu historji nie mógł go zaciekawić i odebrał mu chęć do nauki.

Musiałby jeszcze dodać, że próbował nawet kilka razy zacząć się uczyć „odtąd" — ale daty, królowie, fakty, okrucieństwa i tym podobne akcesorja nie pozwoliły mu skupić poważnie myśli wobec czego nie mógł dobrnąć „dotąd" i stanął wśród drogi.

Ale Siniuchin nie chciał być szczerym wobec nauczyciela.

— Głowa mnie bolała... matka zachorowała... biegłem do apteki...

— Ho-ho-ho!... Aż tyle przeszkód naraz!... — roześmiał się Taczkin — Tak, tak... No, dobrze.... Postawimy ci tak dla przykładu jedyneczkę, co?...

Spojrzał Siniuchinowi w twarz i zauważywszy wyraźną niechęć i rozgoryczenie bijącemu z oczu pomyślał sobie

— Wyobrażam sobie, jak on mnie w tej chwili nienawidzi... Wyobrażam sobie, coby ten człowiek zrobił ze mną gdyby był na moim miejscu, a ja — na jego.

— — — — — — — —

Trzymając pod pachą dziennik, uczeń Mikołaj Siniuchin, wszedł zły do klasy, skoczył na katedrę i objął ostrym wzrokiem przestraszonych nauczycieli, siedzących na uczniowskich ławkach.

Uczeń Siniuchin usiadł na krześle, chwilkę patrzał badawczo nauczycielom w twarz i rzekł powoli:

— No, tak... Kogo wywołamy?... Może Wasylja Fedorowicza?

Nauczyciel geografii Wasilji Fedorowicz Zebka skulił się jak zając, poprawił surdut i zwolna zbliżył się do katedry.

— Wasilji Fedorowicz?... — spytał ostro uczeń Siniuchin — Hm... muszę ci zwrócić uwagę, że twoje sprawowanie nie może mnie zadowolić, trudno!.. Tak...

— Dlaczego? — spytał zdziwiony nauczyciel — dlaczego, proszę pana, ja się przecież tak bardzo staram...

— Tak? — uśmiechnał się ironicznie Siniuchin — co ty powiesz?.. Widzisz, proszę ciebie, nie jestem pedantem jak inni nauczycielowie, nie przydzieram się do nikogo i nie zwracam ci uwagi, że buty masz nieoczyszczone i marynarkę zasmoloną od kredy... To głupstwo, rozumiesz, i dotychczas wstyd mi jeszcze za moich starszych kolegów, którzy stawiali mi zmniejszony stopień ze sprawowania za takie błahostki... Nie, nie o to chodzi!... Ale widzisz, mój kochany, jak ty się sprawujesz poza szkołą?... Co ty robisz?... Jak ci nie wstyd, podobno, że grasz do późnej nocy w karty i potem przychodzisz do szkoły pijany? Co?...

— Już nie będę... — cicho wyszeptał nauczyciel — To nie ja... jestem niewinien... Maksym Taczkin ciągnął mnie, aby grać w karty... Nie chciałem wcale. To on.

Siniuchin uderzył ręką o pulpit katedry.

— Milczeć! Żadnych denuncjacja ani doniesień! Nie dopuszczę do tego! Na nikogo się nie skarżyć, trzeba umieć ponosić kary za popełnione winy! Na miejsce! Wstyd! Pomyśl nad tem coś zrobił! Maksym Taczkin!

— Obecny! — wstydliwie rzekł Maksym Iwanowicz.

— Wiem, że jesteś obecny. Proszę bliżej... Tak... Jeden z twych przyjaciół skarży się na ciebie, że namawiasz go do gry w karty... Może tak było w istocie, ale mnie to nie obchodzi... Możecie sobie żyć jak wam się podoba... Ale wasz stosunek do nas — uczniów — jest okropny!

— Dlaczego, proszę pana — rzekł, spuszczając głowę nauczyciel Taczkin — Na lekcje przychodzę normalnie...

— Do licha z waszą punktualnością! — krzyknął Siniuchin — Mówie o waszym stosunku do uczniów! Wasza biurokracja, wasza formalistyka i nieumiejętność zabijają ucznia! Wstydźcie się! Uczy pan historii — świetne pole do wykazania swych zdolności — i co pan z tego przedmiotu zrobił? — Uczy pan tej historji, jakby chodziło o zapamiętanie rozkładu jazdy! Dlaczego? Bo nie jesteś pan nauczycielem a szewcem! Nie lubi pan ani szkoły, ani uczniów. Bądź pewien — oni to rozumieją i odpłacają wam pięknem za nadobne... — Co pan zadał w klasie na jutro? —

— Odtąd — dotąd — szepnął Taczkin.

— Tak! Wiem, że — odtąd—dotąd ale co mianowicie? —

— Nie pamiętam...

Siniuchin wściekał się na krześle. Szybko skoczył z miejsca schwycił nauczyciela za ucho i pociągnął do kąta:

— Niesłychane rzeczy! — krzyczał Siniuchin — Formaliści! Małpy! Godzinę na kolanach! Niech jutro przyjdą rodzice! Koniecznie!

Klęcząc w kącie Maksym Iwanowicz Taczkin pogrążył twarz w dłoniach i szepnął:

— Jeżeli jedynka — myślał sobie — to się zastrzelę...

— — — — — — — —
— — — — — — — —

Taczkin spuścił głowę.

— Tak... Siniuchin... Jeżeli ci się mój postępek nie podoba, to pozwalam ci również postawić mi gdziekolwiek jedynkę...

Klasa roześmiała się.

Nauczyciel podniósł głowę.

— Milczeć!!... Na następny raz — powtórzyć to, co było zadane w zeszłą środę...

Na korytarzu zaterkotał wesoło dzwonek.

Tłum. B. F.

„REPUBLIKA" Łódź 28 grudnia 1923

# KURJER HANDLOWY

„REPUBLIKA" Łódź 28 grudnia 1923

# O wolność dewizową.

Ustrój gospodarstwa naszego zbudowany jest na wolności obrotu. Byłoby sprzecznością w założeniu chcieć zasadniczo uzupełnić go jakiemikolwiek restrykcjami, nie znaczy to oczywiście, że wyjątkowo uzupełnienie takie nie może stać się przejściowo koniecznem. Wraz z powrotem do równowagi gospodarstwa po wstrząśnieniach wojennych, samorzutnie wyzbywa się ono więzów reglementacji i etatyzmu. W tej chwili obrót gospodarczy jest wolny omal w rozmiarach przedwojennych; do wyjątków nielicznych należą przedewszystkiem obce waluty i dewizy. Wskazaliśmy wyżej na wyjątkowy charakter wszelkich ograniczeń w ustroju, którego motorem ma być wolna konkurencja. Na broniącym ich całkowicie — spoczywa ciężar dowodu ich bezwzględnej konieczności. Tymczasem wykazanie celowości ograniczeń swobody obrotu dewizami i walutami wewnątrz kraju staje się coraz trudniejsze. Źródłem ich był niezawodnie bardzo wybitny polityczny i ekonomiczny interes jaki państwo posiada w jednolitości obiegu pieniężnego. Również w tem, by kontrolując wewnętrzny obieg obcych walut, tem łatwiej czuwać nad obrotem z zagranicą i bilansem płatniczym. Niemniej notorycznie znana bezskuteczność podobnej reglamentacji pozwala częściowo ograniczenia walutowe stawiać obok t. zw. walki z drożyzną, słowem obok tego co powołane czynniki w bezradności swojej robiły ut aliquid fecisse videatur. Rzeczowym argumentom o których napomknęliśmy przeciwstawia się kilka niemniej ważkich.

Przedewszystkiem natury ogólno - gospodarczej. Jedną z kardynalnych przyczyn zwichnięcia równowagi ekonomicznej, stojącą w związku z deprecjacją jest zanikanie wymierności gospodarki. Wobrocie spontanicznie odbywa się w tej chwili pogoń za miernikiem. Brak wspólnego mianownika wartości skazałby obrót pieniężny na wymarcie. Z przyczyn, które trudno tutaj rozwiązać, nie można być szczególnym entuzjastą mierników sztucznych czy teoretycznych. Konieczność wprowadziła je przy zbyt może mocnym poparciu odnośnych czynników kierowniczych. Są niezawodnie mimo wszelkie pozory miernikami złemi; łatając lukę która powstała wskutek niebywałej chwiejności pieniądza w obrocie, częściowo obrót anarchizują. Tem intenzywniej dąży się do sposobów, któreby zapewniły gospodarstwu wymierność w stopniu wyższem. Wraz z zanikiem wartości marki, koncepcje waloryzacyjne coraz natarczywiej ogarniają życie gospodarcze kraju. Zagarnęły obrót towarami, przedostały się do dziedziny prawno - publicznej, do zdeprecjonowanych zobowiązań prawno - prywatnych, ujawniają dążność objęcia rynku pracy. Są naturalnym odruchem życiowym. Przez selekcię innych mierników wraca się do złota. Wiemy że trudno się takim spontanicznym odruchom oprzeć. Aby zaś umożliwić obrotowi oparcie się na złocie — trzeba zdaje się uprzystępnić mu je w jednej dzisiaj możliwej u nas formie.

Jest jeszcze jeden moment, którego niedoceniać nie wolno. Zrujnowany dziś prawie doszczętnie ustrój pieniężny z każdym dniem wyraźniej odmawia posłuszeństwa. Pieniądz nasz nie tylko przestał być miernikiem, ale coraz gorzej spełnia swą funkcję środka wymiany. Wraz ze wzrostem ilości pieniądza — całkowita wartość jego obiegu mechanicznie maleje. Nie chcemy rozwijać paradoksalnych możliwości powiększania obiegu. Zdaje się, że nieuniknionem staje się dla nas subsydjarne korzystanie z pozostających do dyspozycji, rzecz dzisiaj formalnie unieruchomionych, zapisów walut obcych. Fundamentalnego znaczenia kapitałów pieniężnych dla normalnego toku produkcji tem samem dla zdrowia gospodarstwa trudno zapoznawać. Są podstawową częścią kapitałów obrotowych. Brak ich niszczy, a ich drożyzna podraża produkcję. Wysoka stopa procentowa staje się groźnym hamulcem dla naszej wytwórczości. Zasilenie obrotu pomocniczym zapasem kapitałów pieniężnych w formie ulegalizowania swobody walutowej staje się rzeczą najpilniejszej konieczności.

Swoboda walutowa może tylko umożliwić szybką sanację. Tylko gruntowna odbudowa ustroju pieniężnego, która jest naturalnie problemem skarbowym, zdolna jest przywrócić zdrowie gospodarstwu wogóle. Niewątpliwie przecież sztukowanie niejako obiegu jest pewnem prowizorjum, mogącym przejściowo kojąco wpłynąć na zaognione stosunki pieniężne.

Obok względów ogólno - gospodarczych za przywróceniem wolności obrotu walutami przemawia racja par excellence fiskalna. Zdaje się że definitywnie wkraczamy w stadjum naprawy skarbu. W każdym razie opierać się ona będzie na przyciśnięciu śruby podatkowej a ewent., jak twierdzi min. Grabski, na czerpaniu z sił kredytowych kraju. Obie drogi są trudne w obecnych warunkach pieniężnych. Już przy pierwszych próbach bardzo rozsądnego i bardzo życiowego postawienia kwestji podatku majątkowego rząd natrafił na silne trudności formalne, przy uzyskiwaniu z tytułu tego podatku, walut obcych od płatników. Możliwość wyzyskania własnych źródeł kredytowych, stoi niezawodnie w prostym stosunku do uruchomienia walut, które nielegalnie i półlegalnie coraz bardziej wybitny udział biorą w obrocie. Pozostaje to w organicznym związku z obecną ciasnotą na rynku pieniężnym o czem wspominaliśmy.

Czy mamy wahać się z wprowadzeniem wolności dewizowej, skoro to co korzystnem jest dla stanu gospodarczego kraju wogóle, to jest korzystnem dla skarbu.

A. Z.

# Waloryzacja świadczeń państwowych.

## Wywiad z komisarzem dla spraw dewizowych p. Najderem.

Wobec mającej nastąpić w dniach najbliższych waloryzacji wszelkich świadczeń na rzecz państwa zwróciliśmy się w tej sprawie do komisarza dla spraw dewizowych, p. St. Najdera, który udzielił nam następujących informacji:

W naszem życiu ekonomicznym waloryzacja właściwie nie jest czemś nowem. Jest jedynie w gospodarce państwowej w dziale pobierania danin i udzielania kredytów.

Wszystkie inne czynniki gospodarcze przeszły natychmiast na system waloryzacji dochodów, gdy marka polska przestała być istotnym miernikiem wartości i stała się pieniądzem chorym. Z tego powodu powstała rażąca dysproporcja między systemem gospodarki społecznej a państwowej i stała się jedną z najważniejszych przyczyn obecnego ciężkiego przesilenia finansowego w naszem państwie. Różnica wartości marki w chwili wymiaru podatków względnie udzielenia kredytów a uiszczeniem tychże była tak wielka, że skarb państwa uzyskiwał zaledwie cząstkę należnych mu danin wzgld. pożyczonych kwot i materjalnie w tych warunkach budżet nigdy nie mógł być zrównoważony, zwłaszcza, że wydatki państwowe wzrastały w miarę środka istotnej wartości marki. Prasa drukarska musiała zatem wypełnić różnicę pracując intensywniej w miarę środka marki. To znów powodowało coraz większą inflację, podcinając nerw życia społecznego i państwowego, jakim jest pieniądz.

Czynniki społeczne więc pobierały dochody realne, dając na rzecz państwa w rzeczywistości świadczenia fikcyjne i dlatego tylko powstało u nas to dziwne zjawisko, że przemysł, banki, rolnictwo, handel, jednem słowem wszystkie dziedziny życia gospodarczego zaczęły się wzmacniać, coraz lepiej prosperować a poszczególne gospodarstwa bogacić się nawet, państwo zaś i szerokie warstwy opierające swój byt na dochodach nominalnych, coraz bardziej zaczęły finansowo słabnąć.

— Czy nie było dalszych ujemnych następstw tego stanu rzeczy?

— Owszem, zwrócę uwagę choćby na sprawę niewaloryzowanych kredytów, udzielanych przez P. K. K. P. Kredyty te stały się wprost podłożem spekulacji, przyśpieszającej dewaluację marki. Przemysłowiec w związku ze spadkiem marki, żądając przy sprzedaży na kredyt 100 proc. ponad wartość towaru, zarabiał te 100 proc. jedynie dzięki wyjątkowej instytucji P. K. K. P., w którie natychmiast dyskontował weksle, zaś spekulant za odwagę wystawienia weksli na miljonowe sumy bogacił się bez kapitału i bez pracy pokrywając nominalną sumę długów P. K. K. P. w zdeprecjonowanej walucie po sprzedaniu części towaru, reszta zapasu — to jest czysty zysk. Koszta tych spraw P. K. K. P. wzgld. skarbu państwa pokrywały materjalnie szerokie warstwy społeczeństwa. Co więcej — to te okoliczności, że sumy uzyskane zadarmo w P. K. K. P., wzgl. drogą spekulacji, zabezpieczano przed dewaluacją skupując na czarnej giełdzie dolary i płacąc za nie każdą żądaną cenę. Ta manipulacja wpływała znów na zwyżkę dolara, za podwyżką dolara szła podwyżka towarów, powodując drożyznę, drożyzna zaś zmuszała robotników i urzędników do żądania podwyżek, a prasa drukarska musiała dostarczyć potrzebnych znaków płatniczych powodując dalszy spadek marki.

Oto pobieżny szkic ujemnych państwowo i społecznie następstw niewaloryzowanych kredytów P. K. K. P. Życie gospodarcze zabagniło się, oparte, że użyję utartego w Łodzi terminu „na szwindlu". Waloryzację kredytów dyskontowych uważam za nizbędny krok w kierunku sanacji życia gospodarczego i finansowego w państwie polskim.

— Czy waloryzacja nie wywoła wielkich wstrząśnień w życiu społecznem?

— Jedynie usunięcie tego zabagnienia spekulacyjnego naszego życia ekonomicznego na tle kredytów P. K. K. P. wywoła uboczne ujemne zjawiska. Naturalnie, rozwiązanie problemu zależyć będzie od sprężystego opanowania sytuacji przez czynniki państwowe i od ogólnej postawy społeczeństwa, a że zbankrutują egzystencje, oparte na niezdrowych i szkodliwych społecznie podstawach, to chyba sprowadzi jedynie uzdrowienie, ponieważ z systemu spekalucji przejdzie nasze życie gospodarcze na system konkurencji, jak w innych państwach, o uporządkowanych stosunkach finansowych.

# Umowy w sprawie podatku majątkowego.

## Dyspozycja min. skarbu dla izby skarbowej w Łodzi.

Jak nas informują czynniki miarodajne sprawa umów zawartych z min. skarbu, w przedmiocie płacenia podatku majątkowego przedstawia się następująco:

Umowy przemysłowców, już podpisane przez b. ministra skarbu, nie zostały anulowane, czego najlepszym dowodem jest fakt, że izba skarbowa łódzka została upoważniona do zawarcia umów z przemysłowcami nie zrzeszonymi w związkach (około stu kilkudziesięciu przedsiębiorstw).

Odmiennie przedstawia się sprawa umowy kupców pierwszej i drugiej kategorji, gdyż umowa ta nie została zaakceptowaną przez min. skarbu.

Wzwiązku z tym izba skarbowa łódzka otrzymała następujące teleograficzne zawiadomienie ministerstwa skarbu.

Cofnąć wstrzymanie egzekucji zaliczki na podatek majątkowy dla przedsiębiorstw handlowych pierwszej i drugiej kategorji. Jeżeli jednak właściciele tych przedsiębiorstw do dnia 31 grudnia 1923 roku wpłacą dobrowolnie wspomnianą zaliczkę, od setek za zwłoke liczyć sie nie należy. p.

# Waloryzacja opłat za patenty.

## Cennik świadectw przemysłowych na rok 1924.

Z dniem 1 stycznia 1924 roku ceny świadectw przemysłowych obliczane będą w złotych frankach płatnych w markach polskich.

Suma obrotu, wykazane zgodnie z postanowieniami z dn. 14 maja 1923 o podatku przemysłowym ma być podana w zeznaniach o obrocie za drugie półrocze 1923 r. w markach polskich w przerachowaniu na franki złote według przeciętnej wartości z powyższego półrocza, względnie z każdego poszczególnego półrocza o ile chodzi o zeznania składane przez przedsiębiorstwa handlowe pierwszych dwuch kategorji i przedsiębiorstwa przemysłowe pierwszych pięciu kategorji.

Tak obliczone sumy wpisuje się w przedziałce 6 zeznania o obrocie a to obrót w markach po prawej stronie a obrót w frankach po lewej stronie przekreślając zbędne w drugim półroczu miesiące od stycznia do czerwca. Wszelkie przedsiębiorstwa handlowe pierwszych dwu kategorji oraz przedsiębiorstwa przemysłowe pierwszych pięciu kategorji obowiązane do miesięcznych wpłat podatku, winny sumy obrotu za miesiąc grudzień 1923 oraz za każdy miesiąc poczynając od 1 stycznia 1924 r. przelicza się na franki złote, według przeciętnych wartości franka złotego za odnośny miesiąc, określając przypadający podatek i dodatki na rzecz samorządu również we frankach złotych i wpłacać we frankach złotych w ustawowych terminach według kursu franka złotego obowiązującego w dniu wpłaty np. obrót przedsiębiorstwa pierwszej kategorji handlowej osiągnięty w miesiącu grudniu 1923 r. wynosi 10 miljardów marek: przeciętny kurs franka złotego w miesiącu grudniu wynosi miljon mk. zatem obrót we frankach złotych wyraża się w kwocie 10 tys. fr. zł.

Od tego 2 proc. podatku równa się 200 fr., a po potrąceniu jednej dwunastej części przedpłaty tj. 47 fr. 41 centim, pozostaje na rzecz skarbu państwa 152 fr. i 59 centim, a nadto na rzecz związków samorządnych pół proc. od 10 tys. fr. czyli 60 fr. — ogółem zatem należy uiścić 202 fr. i 59 centim., okrągło 202 fr. i 60 centim. Kwotę tę należy wpłacić w kasie skarbowej w markach polskich pg. kursu franka złotego w dn. wpłaty.

Odpowiednie wartości (kursy) franka złotego o których mowa będą podawane do wiadomości publicznej we właściwym czasie odpowiedniemi rozporządzeniami. Kwoty przedpłaty potrącalne od sum podatku przypadającego we frankach złotych na grudzień 1923 rok oraz za następne miesiące roku 1924 oblicza się w odpowiednim stosunku, biorąc za podstawę ceny świadectw przemysłowych na rok 1924 wyrażone we frankach złotych.

W Łodzi ceny świadectw przemysłowych wynoszą:

**Dla przedsiębiorstw handlowych: kat. 1-ej 569 fr. zł. dla 2-ej 143 fr., dla 3-ej 98 fr., dla 4-ej 11 fr., dla 5-ej A. dla handlu rozwoźnego — 23 fr. i dla 5-ej B dla handlu obnośnego 7 fr.**

Dla przedsiębiorstw przemysłowych:

**Kategorja 1 — 1707 fr. zł., kat. 2 — 1138 fr., kat 3— 569 fr., kat 5 — 171 fr. kat. 5 — 57 fr. kat. 6— 28 fr. kat 7 — 14 fr., i kat 8— 6 fr.zł.**

Świadectwa przemysłowe dla ekspedytorów nie utrzymujących oddzielnych biur i pomocników handlowych, lecz trudniących się osobiście z polecenia osób trzecich cleniem w urzędach celnych towarów, wysyłanych zagranicę lub otrzymywanych z zagranicy **kosztują 171 fr. zł. pośrednicy giełdowi 114 fr. zł., wszelkiego innego rodzaju pośrednicy handlowi 85 fr. zł.**

Inspektorzy i ajenci przedsiębiorstw ubezpieczeniowych, przewozowych komunikacyjnych oraz instytucji kredytowych o ile prowadzą operacje bez utrzymywania biur płacą za świadectwa **28 fr. ajenci podróżujący (komiwojażerowie) płacą 114 fr. zł.**

Cena karty rejestracyjnej wynosi 2 fr. zł.

**Od niewypłaconych w przepisanych terminach kwot podatku przemysłowego pobiera się poczynając od 1-go stycznia 1924 roku za karę za zwłokę w wysokości 2 proc. miesięcznie.**

**Zeznania winny być złożone w urzędach skarbowych od 1 stycznia 1924 do 1 lutego według ustanowionego wzoru zeznania o obrocie osiągniętym w ciągu półrocza kalendarzowego 1923 r.**

**Kto nie złoży zeznania o obrocie w terminie wyżej oznaczonym lub kto przedstawi w zeznaniu niezupełne dane ulegnie karze grzywny od 11 do 341 fr. zł. Kto fałszywie poda dochód w zeznaniu lub uchyli się od płacenia podatku ulega karze w wysokości dwudziestokrotnej wymierzonego podatku i ew karze do trzech miesięcy więzienia. b.**

# Co słychać na giełdzie?

## Zwyżka na rynku akcjowym.

Dawno oczekiwana zwyżka w dziedzinie akcji dała się zaobserwować na wczorajszej giełdzie. Należy przyznać, że haussa ta jest do pewnego stopnia usprawiedliwiona, gdyż w ostatnich dniach szerokie rzesze publiczności grającej znów zwróciły uwagę na zaniedbane tereny papierów dywidendowych i poczyniły znaczne ich zakupy. W porównaniu ze skaczącym wzwyż dolarem akcje zostały do tego stopnia przezeń zdystansowane, że ceny ich stanowiły wprost śmieszny ułamek minimum rzeczywistej wartości. To też można twierdzić z całą pewnością, że obecna haussa nie jest zjawiskiem sporadycznem, lecz stanowi wstęp do dalszej zwyżki akcji, których ceny muszą osiągnąć chociażby w przybliżeniu wartość złotą.

Największa zwyżka dała się zaobserwować wśród papierów przemysłowych, szczególnie metalurgicznych. Rekord osiągnął **Ursus**, który od ostaniej giełdy oficjalnej zyskał przeszło 100 proc. Poważną zwyżką mogą się również poszczycić **Parowozy**, które poszły w górę o 70 proc., **Pociski** — o 40 proc. **Lilpopy** o 30 proc., **Rudzkie** o 25 proc.

Z innych przemysłowych największej zwyżce uległy papiery włókiennicze, a mianowicie **Konopie** z 775 tys. na 1.250 tys., **Żyrardowy** z 510 miljonów na 585 miljonów.

Wśród akcji cukrowych największą zwyżkę wykazał **Czersk** przeszło 70 proc. **Michałów** — 50 proc., **Cukier** o 40 proc.

Z chemicznych najbardziej zwyżkował **Wildt** z 700 tys. na 1. 200 czyli o przeszło 70 proc.

Z innych przemysłowych **Korek** podniósł się ze 170 tys. na 300 tys., również znacznie poszła w górę **Elektryczność** z 3.050 tys. na 4.300 tys. (o 35 proc.). **Ćmielów, Klucze, Cerata, Spirytus Norblin i Łazy** o 30 proc.

Tendencja zwyżkowa ogarnęła również niektóre akcje bankowe. Szczególnie można to powiedzieć o **Banku dla handlu i przem.**, który podniósł się z 1.800 tys. na 2.750 tys. oraz **Bank Handlowy** z 4.250 tys. na 6. 500 tys. czyli o 50 proc., Bank Dyskontowy, Bank Zachodni, **Powszechny B. Kredytowy** oraz **Przemysłowców Lwow.** zwyżkowały przeciętnie o 30 proc.

Inne akcje zyskały od 10 do 20 proc., **Sole Potasowe, Puls, Węgiel, Żegluga i inne)** niektóre utrzymały się na poziomie, (**Zieleniewski, Belpol, Spiess, Cegielski, Rohn i Zieliński**) oraz naftowe, ale można zauważyć i takie, które cofnęły się t. j. straciły sumy w porównaniu z giełdą poprzednią. Z tych ostanich należy wymienić: **Bank Zw. Spółek Zarobkowych Unja, Tkanina, Suchodniów, Br. Jabłkowscy, Haberbusch i in.** **W. R.**

# GIEŁDY.

—o—

GOTÓWKA

**Dolary 6,250.000.**
**Korony austr. 86.**

**Dewizy.**

**Belgja 280.000—275.000.**
**Londyn 27.300.000—27.157,000.**
**Nowy Jork 6.250,000.**
**Paryż 314.000—313.750.**
**Praga 183.250—183.000.**
**Szwajcarja 1,095.000—1,094.000.**
**Wiedeń 88.**
**Włochy 272.000—271.750.**
**Tendencja mocna.**

## Akcje.

Bank Dyskontowy 6000—7000.
Bank dla H. i Prz. 2250—1650—2750.
Bank Handlowy P. 4100.
Bank Zachodni 3500—4200 VI em. 3800.
Bank Ziemski Kred. 1700—2000.
Bank Zw. Spółek 7000—6500.
Bank Handlowy 5500—6500
Bank Przem. Lwów 900—1050—1025
Bank Wil. Pryw. 275
Bank Powsz. Kred. 250
Bank Zw. Ziemian 410
Cerata 350—425—410.
Kijewski 7000—7500—7250.
Spiess 2000.
Chodorów 9500.
Częstocice 5750 (1) 6—8—7250 dr.
Gosławice 4000 VI em. 3600.
Cukier 13500—11500—11750.
Drzewo 1050—1075—1060.
Węgiel 12300—13500—13400 (1)
Cegielski 1900—2225—2100.
Lilpop 1675—2—1900.
Norblin 1650—1900 (1) 1800—1850 (2
Ortwein 725—700—725.
Parowozy 890—1400.
Rohn 1050.
Rudzki 3700—3900 (1) 3700—4100 (2i3
Suchedniów 3500—4200—3500.
Unja 19500—20500.
Zieleniewski 28—29500—29250.
Płótno 1250.
Bednawski 1400—1500.
Jabłkowscy 425—410.
Skóry 200.
Żegluga 400—355—400 VII em. 375—340—345.
-mielów 1750—2300—2250.
P. T. E. 340—450 bez praw.
Haberbusch 7350—7000—7550.
Herbata V em. 200—210.
Mirków 5150—5500.
Nafta 950—990—950.
Rylscy 265—300.
Siła i Światło 1400—1950—1875.
Spirytus 8500—9050.
Martens —
Konopie 900—1250 V i VI em. 800—1000.
Pol. Lloyd 500—450—600.
Sole potasowe 10000
Leszczyński 9000—9500
Puls 625—675—660
Wildt 900—1100
Czersk 1500—2100—1900
Firlej 500—550
Michałów 3800—3500—3600
Łazy 360—450
Fitzner 13—14750
Modrzejów 18—19 (1) 19 i pół—22 i pół —20750
Ostrowiec 29—31—30500
Pocisk 2200—1400—1375
Starachowice 6650—7200
Ursus 4000 — 6250—550
Fabryka maszyn 1175
Żyrardów 550—600—585

## WIECZORNA POGIEŁDA WARSZAWSKA.

AW. — WARSZAWA, 27 grudnia
Dolary 7.000.000
Londyn 30.200.000
Tendencja mocna.
Cegielski 2.300000
Chodorów 10
Nafta 1000.000
Nabel 2.000.000
Parowozy 1.400000
Czersk 2.300—2.400000
Rudzki drobne 4.400000
Węgiel 15 dr.
Unja 21 i pół
Zieleniewski 30000.000
Bank Małopolski 1.400000
Przem. Lw. 1.100000
Starachowice 7.350000
Lilpop 2.000.000
Chybie 18
Kujawy 110
Zbiersk 1.500
Zduny 100
Pruszków 540
Tendencja mocna.

—:o:—

## GIEŁDY ZAGRANICZNE.

PAT. — BERLIN, 27 grudnia — Urzędowa. Notowania w miljonach mk.
Anglja 18.254.250—18.845.750
Ameryka 4.189.500—4.210.500
Francja 211.490—212.530
Szwajcarja 736.155—739.845

PAT. — ZURYCH, 27 grudnia — Notowania końcowe
Nowy Jork 572 i siedem ósmych
Londyn 24.84
Paryż 28.50
Wiedeń 0.0080.65

PAT. — GDAŃSK, 27 grudnia — Notowania urzędowe. Notowano w guldenach gdańskich.
Warszawa 0.873—0.877
Marka polska 0.947—0.953 za miljon
Dolary 589.52—592.48
Nowy Jork 576.05—578.95 za 100 dol
Funty sztrl. 18.455.750-18.546.250 miljonów marek niemieckich.

—:o:—

## WIECZORNA POGIEŁDA ZURYCHSKA.

AW. — ZURYCH, 27 grudnia
Londyn 24.87
Nowy Jork 5.72 i pół
Paryż 24.05

## GIEŁDA NOWOJORSKA.

NOWY JORK, 26 grudnia. —
Kurs dzienny 3 proc.
Londyn — 4.44.37.
Londyn 60 dni — 4.31.37.
Paryż — 5.00.
Amsterdam — 37.80.
Kopenhaga — 17.72.
Praga — 2.92.
Berlin — 25 cent za biljon.

**Myj ręce przed jedzeniem!**
**Nie jedz owoców nieobranych!**
**Nie pij wody surowej!**
**Tyfus w mieście!**

Prenumerata: w Łodzi mk. 1,900,000 miesięcznie—Zamiejscowa mk. 2,700,000 miesięcznie.—Zagranicą mk. 3,600,000 miesięcznie. Odnoszenie do domu 100,000 mk.
„Republika" z „Expressem Wieczornym" miesięcznie 3 200.000 mk.

Ogłoszenia: ZWYCZAJNE: mk. 25.000 za wiersz milimetrowy (na stronie 10 szpalt) W TEKŚCIE: mk 50,000 za wiersz milimetrowy (na str. 8 szpalt) NADESŁANE: mk. 40000 za wiersz milimetrowy (na str. 8 szpalt) NEKROLOGI: mk. 40000 za wiersz milimetrowy (na str. 8 szpalt) Zaręczynowe i zaślubin. po tekście mk 2 000.000 Zamiejscowe o 50 proc. drożej Zagran. o 100 proc. drożej Za terminowy druk ogłoszeń administr. nie odpowiada. Drobne 25.000. Posady i poszukiwane 15,000. Najmniejsze ogłoszenie 150.000

Każda nowa podwyżka obowiązuje wszystkie już przyjęte ogłoszenia do zmiany cen bez uprzedniego zawiadom.

Za wydawnictwo „Republika" Sp. z ogr. odp.: Marjan Nusbaum-Ołtaszewski.—Czcionk. „Republiki", Piotrkowska 49.—Tłocznia, Piotrkowska 88.—Redaktor Nacz. Marjan Nusbaum-Ołtaszewski.

# Różne lokale

na przedsiębiorstwa handlowe, natychmiast do wynajęcia. Gdańska (Długa) 101 u właściciela domu.

Pożegnalne tournee po Polsce przed wyjazdem do Ameryki.

SALA FILHARMONJI.

Jutro, w sobotę d. 29 grudnia o g. 8.30 w.

**Tylko jeden wielki Koncert**

znanego artysty europejskiej sławy byłego solisty opery moskiewskiej

## MIKOŁAJA JACHNO

z udziałem znanej ze swej piękności gwiazdy sceny i ekranu

## SFRAFINY TALARICO

w swoim olbrzymim repertuarze nastrojowym i cygańskim. Jedyna i niezrównana wykonawczyni pieśni cygańskich (repertuar Wialcewoj, Izy Kremer i smętnych piosenek Wertyńskiego).

Przy fortepianie. **R. ZIEMSKA.**

Bilety do nabycia w kas'e Filharmonji o godz. 10—1-ej oraz od 3—7-ej.

## Michał Reitberger

**Andrzeja № 7**

jest upoważniony do wpłacania podatków skarbowych i komunalnych.

**31 grudnia** upływa ostatecznie termin wykupywania **świadectw przemysłowych (patentów) i kart rejestracyjnych**, jak również zaliczki na **podatek majątkowy.**

**Nie odkładać na dni ostatnie.**

Zamienię mieszkanie

## 5 pokoi z kuchnią

w centrum miasta w Bydgoszczy na 2 z kuchnią w centrum Łodzi bliższe szczegóły Zgierska № 36 u gospodarza. 442-1

## Do sprzedania

sala fabryczna 14x28 łokci w centrum miasta wraz z 10 warsztatami tkackiemi 68-o angielskich.

Wiadomość — Dzielna 12 u gospodarza — między 2—4 po poł. 6505—2

## Magazynier

obecnie na posadzie w jednej z największych farbiarni i wykończalni, pragnie ją zmienić na takową. Oferty proszę do „Republiki" pod „Magazynier". 6488

## Wyjątkowa podaż

Maszyna do wycinania i wybijania towarów z blachy, okucia i t. p. Siła tłoczna 60,000 kg., waga 15 Ctr. — Cena fabryczna 300 dolarów. Z powodu zlikwidowania interesu za bajeczną cenę 120 dolarów natychmiast na sprzedaż. **Łucja Wróblewska** Leszno Wkp. 6485

## Uczeń wyższych klas

zakładu naukowego któryby mógł udzielić lekcji 8-mio letniemu chłopcu poszukiwany (świadectwa dla komisji powszechnego nauczania pożądane). Oferty pod „S. S." do administracji „Republiki".

## Zamiana mieszkania

**2 pokoje z kuchnią** przy ul. Ewangielickiej **zamienię** na **3—5 pokoi z kuchnią.** Może być również zamiana mebli za dopłatą.

Zgłoszenia do „Republiki" sub „Esef 7."

Sp. Akc.

## SWELAN

Fabryka przetworów chemicznych

**Pańska 125. Telef 16-08**

poleca najwyższej jakości:

**Oleinę** 99 proc.

**Glicerynę** żółtą **88** prc.

**Mydło** włókiennicze **40** proc.

**Mydło** domowe i doprania **66** proc.

## Reperuję bieliznę

wszelką starannie i niedrogo. Piotrkowska 255 m. 42, 1-sza oficyna, II-e piętro

Dr. med.

## LUBICZ

**Cegielniana 43.**

Choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe

Leczenie sztuczne słońcem wyżynowym. Przyjmuje od 11—1 i od 5—8 wiecz., dla pań oddzielna poczekalnia

Dr. med.

## BRAUN

Południowa Nr. 32

Specjalista chorób skórnych i wenerycznych. Przyjmuje od 8—10 i pół 1—2 i od 4 — 8.

Dr.

## Anna Rosenbergowa

Choroby skórne — i weneryczne — (kobiety i dzieci) przyjmuje od 1—2 — i od 3—6. Piotrkowska 1. 32

## SALA FILHARMONJI

Poniedziałek, dn. 31 grudnia o godz. **12-ej** w nocy

odbędzie się

## Największa i Najweselsza Maskarada Sylwestrowa

pod godłem

# Noc Najpiękniejszych Kobiet

HUMOR | NIESPODZIANKI | ATRAKCJE | KONKURS TAŃCA I PIĘKNOŚCI | NASTROJE

**Udział w maskaradzie bierze najwybitniejsza i najpiękniejsza polska gwiazda filmowa —**

## JADWIGA SMOSARSKA

oraz znakomici artyści warszawscy

## W. Dobosz-Markowska

## Helena BEKEFFI

## Józef SENDECKI

i inni.

## PROGRAM ZABAWY:

Godz. 12-ta w nocy **Otwarcie Maskarady** przez **Najwyższą Osobę** m. Łodzi (dyrekcja zobowiązała się słowem honoru, że do maskarady nazwisko tej osoby nie będzie wymienione).

Godz. 1-sza **Marszałek Maskarady** wygłosi dziesięć przykazań dla mężczyzn, jak się mają zachować wobec najpiękniejszych kobiet (nieposłuszni zostaną skazani na godzinną karę więzienia w objęciach teściowej)

Godz. 2-ga **Smosarska** najwytworniejsza polska gwiazda filmowa zejdzie z ekranu „Tajemnicy przystanku tramwajowego" i „Niewolnicy miłości" i stanie żywa w całej swej okazałości przed zgromadzoną publicznością jako urocza królowa maskarady wypowie piękne słówka Boy'a.

Godz. 3-cia **Bekeffi** wykona najnowsze tańce dolarowe, funtowe, frankowe, guldenowe podług kursu giełdy noworocznej przy najwyższej temperaturze.

Godz. 4-ta **Dobosz-Markowska** oraz **Józef Sendecki** niezrównani ulubieńcy naszej publiczności zaproszą wszystkich Józefów do zaśpiewania wspólnie piosenki „Józiu ach Józiu" przy akompanjamencie Jazz-Band'u.

Godz. 5-ta **Zdemaskowanie Trzech Najpiękniejszych Łodzianek** oraz rozdanie trzech nagród przez pięknego poetę (chyba taki się jeszcze w Łodzi znajdzie).

Godz. 6-ta **Konkurs Tańca.** Przy dźwiękach orkiestr nagrodzone i nienagrodzone pary... z radości i rozpaczy, z westchnieniami rzucają się w wir najmodniejszych tańców.

Godz. 7-ma **Notatka do Pamiętnika:** „W przeciągu całego roku nie spędziłem tak arcymiłej i rozkosznej nocy jak... w NOCY NAJPIĘKNIEJSZYCH KOBIET".

Godz. 8-ma **Mazur Biały** z tryumfalnym marszem do domu.

NAD PROGRAM:

Licytacja pocałunków, które magistrat zwolnił ze 100-procentowego podatku.

UWAGA I. Osobom bez temperamentu wstęp wzbroniony.
II. Dla hypochondryków specjalna loża zarezerwowana.

**BEZ KAROTY BEZ KAROTY**

**Panie obowiązkowo w maskach.**

Bilety w cenie mkp. 2.360.000 oraz podatek miejski mkp. 2.640.000 czyli razem mkp. 5.000.000 już nabywać można w kasie. 6495

# Czcionki

**stare i zużyte**

**kupujemy w każdej ilości.**

Zgłoszenia do administracji dziennika „REPUBLIKA"

Dr.

## H. SZUMACHER

**Chor. skórne i weneryczne**

przyjmuje od 5 do 7 i pół p. p. w niedzielę i święta od 11—1.

6 Sierpnia 1. (Benedykta)

Dr.

## W. Łagunowski

**Gdańska** (Długa) **№ 42.**

**Choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe.**

Przyjmuje od 12—2 i od 5—8.

## Pianino lub fortepian

**w dobrym stanie kupię.** Oferty do admin. sub. „T. 26" 6311

Dr.

## J. M. HALTRECHT

Akuszerja i choroby kobiece.

**Piotrkowska 26**

przyjmuje od 10-12 i od 4—6. 524

Dr.

## W. Dutkiewicz

Łódź,

Piotrkowska 50

Choroby skórne i weneryczne.

Przyjmuje od 4 — 7 w. w niedziele i święta 9-12

DR.

## L. Prybulski

Choroby skórne, włosów weneryczne i moczopłciowe

Leczenie światłem (lampa kwarcowa) i promieniami Rontgena.

Zawadzka № 1

Telefon Nr. 25-38.

Przyjmuje od 9—1 i od 5—8

Dla pań od 4—5 90 (oddzielna poczekalnia

## Dr. Różaner

Choroby skórne weneryczne i moczopłciowe, leczenie sztucznym słońcem górskim.

DZIELNA № 9.

Przyjmuje od 8—10 i pół i od 4—8.

Dr.

## Z. Rakowski

Specjalista chorób uszu, nosa, gardła i płuc.

Pomorska (Średnia) 10.

Przyjm. od g. 12—2 i 5—7.

Jedyne źródło zakupu pończoch

## Józef Neuman

## Piotrkowska 120.

Trykotaże, pończochy i rękawiczki

## Ogłoszenia drobne.

**Kupno i sprzed**

A.A. Kupuję meble, futra, dywany, garderobę, maszyny do szycia. Łaźnik, ulica Benedykta 28 miesz. 13. 5955

IZYDOR LITTAUER Piotrkowska № 40 poleca na gwiazdkę Konfekcję dziecinną w wielkim wyborze towary galanteryjne i artykuły mody dla pań. Ceny przystępne. Przyjmuje się weksle po cenach gotówkowych. 302

Okazyjnie sprzedam story, obrus z ręcznym file. Adres Zakątna 30. 6257

**Rozmaite.**

Akuszerka Drzymałowa powróciła. Piotrkowska 223, III, 250, lewa oficyna.

Kostjumy maskaradowe i suknie balowe do wypożyczania. Nawrot 35. Herman, 6357—3

Unieważniam dwa weksle in blanco wystawione przez Leona Flumana — 1) na 25,000,000 żyrowany przezemnie 2) na 100,000,000 nie żyrowany z boku napis „17-I płatny" Proszę zwrócić Ch. Mróz Łódź Piotrkowska 82. 6494

Zaginął pies owczarek, ciemno-bronzowy wabi się „Brylant" odprowadzić — Andrzeja 43 restauracja 487-2

Gabinet umeblowany, przedpokój odstąpię. Zawadzka 29, dozorca. 6303

**Posady.**

Wykwalifikowany monter elektrotechnik poszukuje posady starszego montera lub magazyniera. Łaskawe of. do „Republiki" pod „wykwalifikowany". 491-3

Młodzieniec z dobremi świadectwami, z kilkaletnią praktyką biurową, piszący biegle na maszynie poszukuje jakiejkolwiek posady. Oferty proszę łaskawie złożyć w administracji niniejszego pisma dla „biuralista". 504-

Majster cegiarski kilkoletnia praktyka dobry kierownik poszukuje posady kierownika cegielni. Łaskawe oferty do „Republiki" pod „kierownik" 490—

**Nauka i wychow**

FRANCUSKIEGO szybko, dobrze nauczam poprawnie Zgłoszenia do adm. „Republiki" sub „S. B." 478—

NAUCZYCIEL nauk handlowych naucza szybko buchalterji, korespondencji, arytmetyki handlowej. Wólczańska 98 parter m. 14 od 5—8 508—

**Zagubione dokumenty**

Zgubiono kwit wydany przez Polski Akcyjny Bank Komercyjny na weksel oddany do inkasa dn. 12-XII 1923 pł. 15-XII 23 m. Wilno marek 20,000,000 wystawca N. Prusak. 509

Dr. med.

## L. Langbard

Zawadzka 10

Choroby skórne i weneryczne.

Przyjmuje od 9—12 i od 5—8.

LEKARZ DENTYSTA

Aniela

## Tubiaszówna

Zachodnia 36

Front I piętro. Przyjmuje od 3-5 po po 524—

## Kasa Chorych m. Łodzi

zawiadamia niniejszym, iż podczas dni świątecznych, począwszy od dn. 24.XII r. b. o godz. 1 p.p. do dn. 27.XII r. b. zaprowadzone zostają w Lecznicy I-ej ul. Karola L. 28 i w Lecznicy III-ej, Łagiewnicka L. 46 specjalne dyżury, czynne bez przerwy całą dobę. Wszystkie inne Lecznice, Ambulatorja i biura Kasy Chorych w dniach tych będą zamknięte.

Apteki kasowe zamknięte będą w poniedziałek dnia 24.XII r. b. po poł. i we wtorek dn. 25.XII r. b.

KASA CHORYCH m. ŁODZI

(—) Inż. L. Szuster p. o. Dyrektora. 6401 (—) Dr. Ed. Giebartowski Komisarz.



## Ogłoszenia drobne.

### Kupno i sprzed...

Łóżka z materacami i pluszową otomanę 6 krzeseł dębowych i leżankę sprzedam. Cegielniana 64 m. 9. 383—3

IZYDOR LITTAUER Piotrkowska № 40 poleca na gwiazdkę Konfekcję dziecinną w wielkim wyborze towary galanteryjne i artykuły mody dla pań. Ceny przystępne. Przyjmuje się weksle po cenach gotówkowych. 302

Do sprzedania Aparat fotograficzny, rozmiar 24x30 cm. i objektyw podwójny anastygmat Rodenstock F. 5, 9. Zgierz, ul. Prezydenta Narutowicza № 27—u fotografa. 6403

Eleganckie story, modne poduszki i okrągła serweta okazyjnie do sprzedania. Piotrkowska № 184, parter od godz. 10—5.

DOBERMAN 5-cio miesięczny najczystszej rasy okazyjnie do sprzedania. Od godz. 2—4 Andrzeja 11 m. 12 6358

Do sprzedania sypialnia biała — (kość słoniowa) Wiadomość: Konstantynowska 45 m. 14. C. Pluciński

Okazyjnie sp... story, ob... ręcznym file... Zakątna 30.

### Nauka i wy...

Angielskiego ... wersacji i ... tury udziela ... nowany naucz... Nowo - Cegiel... № 12, m. 4, ... do 5 po poł. ...

Uczenica p-ra ... müllera u... lekcji gry fo... nowej. Ofert... dać proszę ... „A 20".

### Posady

Panna z dwu... praktyką. ... jalność: prow... nie ksiąg fab... nych, robotni... oraz pisania na... szynie, dotyc... na posadzie, z... posadę na in... przedsiębiorst... przemysłow... ewentualnie ha... wym. Oferty ... „Pierwszorzędn... Referen... do administr... „Republiki".

Zdolny chłopie... letni z trzy... wem wykszta... niem obecnie ... posadzie, posz... zajęcia w char... rze praktykanta... Oferty sub. ... cowity.




Prenumerata: w Łodzi mk. 1,900,000 miesięcznie.—Zamiejscowa mk. 2,700,000 miesięcznie.—Zagranicą mk. 3,600,000 miesięcznie. Odnoszenie do domu 100,000 mk. „Republika" z „Expressem Wieczornym" miesięcznie 3.200,000 mk.

Ogłoszenia: ZWYCZAJNE: mk 25,000 za wiersz milimetrowy (na stronie 15 szpalt) W TEKŚCIE: mk 50,000 za wiersz milimetrowy (na str. 8 szpalt). NADESŁANE: mk. 40000 za wiersz milimetrowy (na str 8 szpalt) NEKROLOGI mk 40000 za wiersz milimetrowy (na str 8 szpalt) Zaręczynowe i zaślubin. po tekście mk 2 000.000 Zamiejscowe o 50 proc. drożej; Zagran. o 100 proc drożej Za terminowy druk ogłoszeń administr. nie odpowiada. Drobne 25.000. Posady i poszukiwane 15,000. Najmniejsze ogłoszenie 150.000

Każda nowa podwyżka obowiązuje wszystkie już przyjęte ogłoszenia do zmiany cen bez uprzedniego zawiadom.

Za wydawnictwo „Republika" Sp. z ogr. odp.: Marjan Nusbaum-Ołtaszewski.—Czcionkami „Republiki", Piotrkowska 49.—Tłocznia, Piotrkowska 86.—Redaktor Nacz. Marjan Nusbaum-Ołtaszewski.

Wielki świąteczny program! LUNA Wielki świąteczny program!

6441

Monumentalny dramat wschodni w 7 aktach z Krainy Półksiężyca

# „ZULEJKA - PERŁA HAREMU“

osnuty na tle potężnej miłości młodego europejczyka do uroczej gwiazdy wschodu najukochańszej żony Kalifa Bagdadu.

Odwieczny poemat miłości... Oślepiający przepych wystawy. Bagdad, miasto mineretów i kolebka legend. Harem, odaliski, bosonogie tancerki, ekstatyczne tańce derwiszów. Festyny w pałacach maharadży. Najazdy beduinów.

Orkiestra symfoniczna pod kierunkiem p. Englendera. Orkiestra symfoniczna pod kierunkiem p. Englendera.

---

Dr. **J. Weinberg** Choroby wewnętrz. spec. serca i płuc przyjmuje od 1—2 i od 6 — 8. Cegielniana 47 Telefon 26-02.

Dr. **W. Łagunowski** Gdańska (Długa) № 42. Choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe. Przyjmuje od 12—2 i od 5—8.

Dr. **Z. Rakowski** Specjalista chorób uszu, nosa, gardła i płuc. Pomorska (Średnia) 10. Przyjm. od g. 12—2 i 5—7.

**Dr. Różaner** Choroby skórne weneryczne i moczopłciowe, leczenie sztucznym słońcem górskim. DZIELNA № 9. Przyimuje od 8—10 i pół i od 4—8.

Dr. **S. Kantor** Specjalista chorób skórnych i wenerycznych i włosów Gabinet Röntgena i światło-leczniczy ul. Piotrkowska 144 róg Ewangielickiej Godziny przyjęcia. 9—2 i 6—8 Dla pań 5—6

Doktór **Ludwik FALK** Nawrot № 7. Choroby skórne i weneryczne Przyjm. od 10—12 p5—7.

Dr. med. **LUBICZ** Cegielniana 43. Choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe Leczenie sztuczne słońcem wyżynowym. Przyjmuje od 11—1 i od 5—8 wiecz., dla pań oddzielna poczekalnia

---

**KUPIĘ MOTOR ELEKTRYCZNY**

KUPIĘ ZARAZ MOTOR NOWY LUB UŻYWANY Z REGULATOREM, SIŁY 16 H. P. LUB WYŻEJ WIADOMOŚĆ W ADMINISTR. „REPUBLJKA“

ELEKTRYCZNY MOTOR KUPIĘ

PIERWSZORZĘDNY ZAKŁAD KUŚNIERSKI **CH. M. FISZLEWICZ** Wschodnia 51 (róg Cegielnianej) WYKONYWA WSZELKIE ROBOTY FUTRZANE. Akuratna obsługa! Ceny przystępne!

Dr. **Anna Rosenbergowa** Choroby skórne — i weneryczne — (kobiety i dzieci) przyjmuje od 1—2 — i od 3—6. Piotrkowska 1. 32

DR. **I. Prybulski** Choroby skórne, włosów, weneryczne i moczopłciowe Leczenie światłem (lampa kwarcowa) i promieniami Rontgena. Zawadzka № 1. Telefon Nr. 25-38. Przyjmuje od 9—1 i od 5—8 Dla pań od 4—5. 96 (oddzielna poczekalnia).

**NA PALTA** męskie, damskie, garnitury, kostjumy suknie, bluski i t. p. na żądanie z uszyciem sprzedaje NA RATY „GLOBUS“ Piotrkowska 79

Dr. **W. Dutkiewicz** Łódź, Piotrkowska 50 Choroby skórne i weneryczne. Przyjmuje od 4 — 7 w., w niedziele i święta 9-12

**Kupimy** 6400 wirówkę pralniczą o średnicy 0.6—1 mtr. i więcej. Oferty składać do administracji pisma pod „Wirówka“.

**Zdolne Fryzjerki** oraz **Manicurzystki** mogą się zgłosić do Salonu Fryzjerskiego p. f. Belle Tête Konstantynowska 15 w podwórzu. Uwaga: Wyucza się manicuru w przeciągu 5-ciu lekcji. 6425

**Dom Bankowy A. HOLZER** Kraków ul. św. Getrudy 11. Rok założenia 1863 Załatwia wszelkie czynności wchodzące w zakres agend banku dewizowego i zastępczego. Telefony: 30, 435, 3243, 4296. Adres telegraficzny: „Holzerabank, Kraków“. Kantor wymiany: Kraków, Sukiennice 9. Telefon 253. 6405

**MANICURE** Cegielniana 19 front parter. 6408-2

ZAKOPANE Dr. Rudolf Hamerschlag ordynuje od listopada ul. Krupówki, naprzeciw willi „Marja“ (latem w Szczawnicy. 6404

**Przyjechałam z zagranicy** i nauczam każdą z pań kroju i szycia w ciągu jednego miesiąca za 10 miljonów. Uwaga: Przyjmuje również i lekcje prywatne po 20 miljonów. ul. Pańska 9 prawa oficyna I p. m. 33. 6445

**OBUWIE NA RATY** poleca BON TON POMORSKA № 23. Uwaga: obstalunki wykonuje się w ciągu 5 dni. 6423

LEKARZ DENTYSTA Aniela **Tubiaszówna** Zachodnia 36 Front I piętro. Przyjmuje od 3-6 po po 524—

---

## Ogłoszenia drobne.

### Kupno i sprzed

Łóżka z materacami pluszową otomanę 6 krzeseł dębowych i leżankę sprzedam. Cegielniana 64 m. 9. 383—3

IZYDOR LITTAUER Piotrkowska № 40 poleca na gwiazdkę Konfekcję dziecinną w wielkim wyborze towary galanteryjne i artykuły mody dla pań. Ceny przystępne. Przyjmuje się weksle po cenach gotówkowych. 302

Okazyjnie sprzedam story, obrus z ręcznym file. Adres Zakątna 30. 6257

A.A. Kupuję meble, futra, dywany garderobę, maszyny do szycia. Łaźnik,, ulica Benedykta 28 miesz. 13. 5955

DOBERMAN 5-cio miesięczny najczystszej rasy okazyjnie do sprzedania. Od godz. 2—4 Andrzeja 11 m. 12 6358

Do sprzedania pianina biała — (kość słoniowa). Wiadomość: Konstantynowska 45 m. 14. C. Pluciński

Do sprzedania Aparat fotograficzny, rozmiar 24x30 cm. i objektyw podwójny anastygmat Rodenstock F. 5, 9. Zgierz, ul. Prezydenta Narutowicza № 27—u fotografa. 6403

Eleganckie story, modne poduszki i okrągła serweta okazyjnie do sprzedania. Piotrkowska № 184, parter od godz. 10—5.

Samowar kupię używany stary. — Wiadomość: Firma „Amerykan“ magazyn obuwia. Piotrkowska 83. 6397-2

Koń silny wyjazdowy oraz lekki wolant i uprząż angielska do sprzedania, wiadomość u dozorcy. Piotrkowska 121

OKAZYJNIE tanio do sprzedania palta damskie, B. Zyser Południowa 6, II p.

STOŁOWY pokój okazyjnie do sprzedania. Skwerowa 6, poprz. oficyna II piętro od 2-ej do 4-ej. 292

DO SPRZEDANIA salon w bardzo dobrym stanie. Wiadomość: Sienkiewicza 50 m. 11 od g. 11 do 1. 299

### Rozmaite.

MŁODE, solidne małżeństwo poszukuje pokoju umeblowanego. Cena do umowy. Oferty sub „M. L.“ do admin. Republiki

Akuszerka Drzymałowa powróciła. Piotrkowska 223, III, 250, lewa oficyna.

Kostjumy maskaradowe i suknie balowe do wypożyczania. Nawrot 35. Herman. 6357—3

Pokój biurowy umeblowany odstąpię. Zawadzka № 29. Dozorca. 6275.

TKALNIA SZTUCZNA. Tkanie różnej formy dziur nie do poznania jak w ubiorach, towarach switrach, firankach, tak w dywanach. Obecnie Piotrkowska 92, w podwórzu.

Inteligentna rozwódka, posiadająca umeblowane mieszkanie pragnie zapoznać się z mężczyzną (izr.) samodzielnym lub na stanowisku w wieku lat 45—50 w celu matrymonialnym. — Łaskawe oferty pod „szczery“ do adm „Republiki“. 402

WSPOLNIK pl-z kapitałem od 2 miljardów do korzystnego interesu poszukiwany. Wiadomość: Piotrkowska 153, sklep, zielone drzwi.

NAUCZYCIELKA udziela lekcyj Kurs szkoły średniej Aleja I Maja № 35 m. 36. 309

### Nauka i wychow

Angielskiego konwersacji i literatury udziela rutynowany nauczyciel. Nowo - Cegielniana № 12, m. 4, od 3 do 5 po poł. 397—3

Uczenica p-ra Teichmüllera udziela lekcji gry fortepianowej. Oferty składać proszę sub. „A 20“. 4102

Hebrajskiego udziela dyplomowany nauczyciel szkół powszechnych. Lewkowicz, Piotrkowska 42. 6434

STUDENT udziela matematyki, fizyki, i języków. Kilińskiego 86 — 3 godz. 7. 6467

Gry fortepianowej nową ułatwioną metodą oraz jęz francuskiego i polskiego udzielają rutynowane nauczycielki. Szkolna 17 m. 8 front, 2-4 i od 9 wiecz. 6461

Specjaliści—korepetytorzy udzielają lekcji w zakresie gimnazjalnym. Próbna lekcja bezpłatna. Ceny przystępne Dzielna 22 m. 16 między 6—8.

Studentka pzysposabia szybko do egzaminów. Piotrkowska nr. 16 m. 22. 092

### Posady.

Panna z dwuletnią praktyką. Specjalność: prowadzenie ksiąg fabrycznych, robotniczych oraz pisania na maszynie, dotychczas na posadzie, zmieni posadę na inną w przedsiębiorstwie przemysłowym ewentualnie handlowym. Oferty sub. „Pierwszorzędne Referencje“ do administracji „Republiki“. 433-2

Zdolny chłopiec 17 letni z trzyklasowem wykształceniem obecnie na posadzie, poszukuje zajęcia w charakterze praktykanta. Oferty sub. „Pracowity. 407-2

MŁODZIENIEC z 2-letnią praktyką biurową i 4 klasowem wykształcen. poszukuje jakiejkolwiek pracy. Oferty do Republiki pod „Zdolny“. 295

POTRZEBNE zdolne panny i uczennice do haftu ręcznego, oraz maszynowego. Ul. Zawadzka № 9, poprzeczna ofic. II p. Gotsztajn. 301

Praktykowany pomocnik buchaltera poszukuje posady. W mniejszym przedsiębiorstwie chętnie jako samodzielny. Oferty sub. „Samodzielny“ 6382

Młodzieniec lat 20, energiczny, władający kilkoma językami, posiadający praktykę biurową, poszukuje posady agenta, biuralisty, ekspedjenta i t. p. Łaskawe oferty proszę kierować i Kilińskiego 83 m. 3.

Inteligentna panienka lat 18 poszukuje jakiejkolwiek pracy. Oferty proszę składać do „Republiki“ „Energiczna“ 167

Młody, energiczny człowiek (izraelita) posiadający 3-letnią praktykę na przędzalni, jako samodzielny majster ze znajomością pracy biurowej poszukuje zajęcia od 1 stycznia 1924 ewentualnie natychmiast. Pierwszorzędne referencje. Oferty sub „A 20“ 118.

Młody inteligentny człowiek z wieloletnią praktyką manufakturową, poszukuje posady, jako sprzedawca ewentualnie biuralista. Pierwszorzędne referencje. Oferty do „Republiki“ pod „L A.“ 144

MŁODY człowiek z maturą, ładnym charakterem pisma poszukuje posady. Oferty sub „Sumienny“ do „Republiki“

Samodzielny buchalter zmieni posadę. Wiadomość: ul. Lipowa 40, m. 30 od 1-ej do 3-ej.

INTELIGENTNY młody człowiek z akademickiem wykształceniem, rutynowany buchalter i korespondent przyjmie od zaraz lub od stycznia posadę. Oferty sub „H. B.“ 6300

ABSOLWENT szkoły tkackiej z kilkoletnią praktyką poszukuje zajęcia w fabryce, jako kierownik ewent. pomocnika majstra. Łaskawe oferty sub „Energiczny“. 353

Energiczny młodzieniec, specjalista branży drzewnej szuka odpowiedniej posady. Oferty pod „B“ do administracji „Republiki“.

Wykwalifikowany pomocnik buchaltera absolwent Szkoły Handlowej, pragnie zmienić posadę. Łaskawe zgłoszenia do „Republiki“ d a „II-ga kategorja“. 106-2

### Zagubione dokumenty

Zgubiono tymczasowy dowód osobisty na imię Józef Hillel Małot vel Matagold wydany w Łodzi. 368

Zaginął dowód zaliczeniowy № 934 wydany w dniu 29 listopada 1923 roku na imię Sz. Gertler od firmy S. Jelin i I. Rudomin, Sp. Akc. w Łodzi. 391

Szmuklarowski Leopold zagubił kartę zwolnienia z wojska wydaną w PKU Sieradz, również dowód osobisty wyd. w Zduńskiej Woli. Miejsce zam. Łódź, ul. Skwerowa 18 6465—3

**Poszukuje pokoju umeblow.** w śródmieściu przy inteligent rodzinie. Łaskawe oferty sub „Zagraniczna waluta“.

Buchalter koresepondencji, stenografji, pisania na maszynie uczy szybko Lubliński, Piotrkowska 79. 673-przyj 7 m.

---

Prenumerata: w Łodzi mk. 1,900,000 miesięcznie.—Zamiejscowa mk. 2,700,000 miesięcznie.—Zagranica mk. 3,600,000 miesięcznie. Odnoszenie do domu 100,000 mk.
„Republika“ z „Expressem Wieczornym“ miesięcznie 3 200,000 mk.

Ogłoszenia: ZWYCZAJNE: mk 25.000 za wiersz milimetrowy (na stronie 10 szpalt) W TEKŚCIE: mk 50,000 za wiersz milimetrowy (na str. 8 szpalt) NADESŁANE: mk. 40000 za wiersz milimetrowy (na str. 8 szpalt) NEKROLOGI mk. 40000 za wiersz milimetrowy (na str. 8 szpalt) Zaręczynowe i zaślubin. po tekście mk 200.000 Zamiejscowe o 50 proc. drożej. Zagran. o 100 proc drożej Za terminowy druk ogłoszeń administr. nie odpowiada 50.000
Drobne 25.000. Posady i poszukiwane 15.000. Najmniejsze ogłoszenie 150.000

Każda nowa podwyżka obowiązuje wszystkie już przyjęte ogłoszenia do zmiany cen bez uprzedniego zawiadom.

Za wydawnictwo „Republika“ Sp. z ogr. odp.: Marjan Nusbaum-Olłaszewski.—Czcionk. „Republiki“, Piotrkowska 49.—Tłocznia, Piotrkowska 86.—Redaktor Nacz. Marian Nusbaum-Ołtaszewski.